

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מחזור שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

בהר תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

בקיודש של יום בשחרית בשבת מותר לעשות כן ואם קידש על הפת אז מוציא גם בברכת המוציא, והוא שאינם יודעים דאם יודעים לקדש בעצמם אינו יכול להוציאם בקידוש שלו אם אינו יוצא אז בעצמו בהקידוש וי"א דבכל גווני יוכל להוציאם, ולכתחלה המצוה שיקדש בעצמו כיון שהוא בקי וגם חבירו המוציא אינו יוצא עתה בהקידוש. ואשה אלמנה שאינה יודעת בעצמה איך לקדש לא תוכל ליכנס בבית אחר לשמוע קידוש כיון שאינה טועדת שם כלל אלא יכנס אחר לביתה לקדש לפניה ומהני זה אף שהוא אינו יוצא עתה בהקידוש.

כמה צריך לאכול שיהא נקרא קידוש במקום סעודה? הא דאין קידוש אלא במקום סעודה אפי' אכל דבר מועט כשיעור כזית או שתה כוס יין כשיעור רביעית שחייב עליו ברכה יצא ידי קידוש במקום סעודה וי"א דאפילו אם בעלמא לברכה אחרונה אין צריך רביעית לענין שיהיה נקרא במקום סעודה לא חשיב בפחות מרביעית יין, וגומר סעודתו במקום אחר ושם א"צ לברך עוד על הכוס קודם שייסעוד, ולכתחלה לא יעקור ממקומו בלי ברהמ"ז אך בדיעבד כשעקר א"צ לברך בהמ"ז מקודם אלא אחר גמר הסעודה.

מה צריך לאכול שיהא נקרא קידוש במקום סעודה? דוקא אכל לחם או שתה יין וכי"ש אם אכל מיני תרגימא מה' מינים אבל שכר ושאר משקין אפילו אם היו חמר מדינה או אכל פירות אפילו הרבה אין יוצאין בהם. וי"א דאינו יוצא ידי קידוש במקום סעודה ע"י כוס יין וע"כ אין להקל בזה אלא במקום הרחק. ולפי זה היה מותר למוהל ולסנדק לשתות מכוס של מילה בשבת בשחרית אם שותין כשיעור רביעית וי"א שאינו יוצא ידי קידוש במקום סעודה אפילו ישתה שיעור רביעית רק צריך לשתות רביעית יין מלבד הכוס של הקידוש, אבל נהגו ליתן לחתינוק. ומה שנהגים ליתן לבית חתן או מילה ואין שם כיסנין אחר קידוש רק מיני מגדים אין לו לטעום שם כלל ולא סגי כמה שהמקדש שותה כל הכוס אף שהוא מחזיק רביעית דזה מהני רק לשתות עצמו אבל לא לאחרים וי"א דאף בפירות די, ואם חלש לבו קצת ואין לו עתה מחמשת המינים לסעוד אחר הכוס י"א דיש לסמוך ע"ז בשחרית אבל בלילה בוראי אין לסמוך עליו.

שמע שכינו עשוה קידוש האם יצא בזה? אם קידש בביתו ושמע שכנו ושלחנו ערוך לפניו יוצא בו ואפי' כשרוצה לערוך השלחן לאכול לאלתר ג"כ מהני כיון שהיה דעתו לזה בשעת הקידוש, וכגון שנכתובין השומע לצאת ומשמיע להוציא וה"ה בכל שמקדש לאחרים דינא הכי וכשהש"ץ מקדש בביהמ"ד בזמנינו לא יצא השומע אפילו אם יתכוין לצאת והוא רוצה לסעוד שם אח"כ א"כ נתכוין הש"ץ להוציא. וה"ה דאפילו לכתחלה יכול לקדש בביתו כדי שישמע שכנו הדר בבית אחר ואם שכנו אינו יודע בעצמו לקדש מהני הקידוש שלו אפילו הוא אוכל בעצמו. וה"ה כשמקדש על הפת שיכול לברך להם המוציא.

מתי ואיזה ככר מלחם משנה בוצעין בסעודת שבת? בוצע על שתי ככרות שלישיות שאוחזו שהיהן בידו בשעת המוציא ובוצע התחתונה וגיח התחתון קרוב אליו יותר מן העליון ונמצא שפוגע תחלה בתחתונה או לוקחין העליונה בשעת ברכת המוציא ומניחין אותה למטה ובוצעין עליה. ולא יחתוך בככר עד אחר הברכה כדי שיהיו הככרות שלמות והמדקדקים רגילים לרשום בסכין קודם ברכה. וגם כיו"ט צריך לבצוע על שתי ככרות. וגם הנשים מחויבות בלחם משנה. ועושה שנשרפה קצת ועדיין לא נחתך ממנה י"א דיוצאין בו לענין לחם משנה. אם אין לו פת שלמה אינו מעכב ויכול לקדש אפילו על כזית פת ונכון לנהוג שזה שבוצע יכוין לפטור בכרכת המוציא כל המסוכין וגם יאמר להמסוכין שיכוונו לצאת בכרכתו כדי שכולם יצאו בלחם משנה וכשמוציא אחרים יאמר ברשות רבותי אע"פ שהוא הבעה"ב או הגדול. ויש נהגו לחתוך שניהם ואם מקפיד על ההוצאה עושה ג' חלות גדולות וג' קטנות ובכל סעודה בוצע אחת גדולה ואחת קטנה והעולם נוהגין לבצוע רק אחת. אם אין לו בשבת פת ישראל כ"א פת א"י מותר לאכול ממנו.

מתי יכולין המסוכין לאכול? אין המסוכין רשאים לטעום עד שיטעום הכובע אע"פ שנתן הכובע לפני כל אחד ואחד את חלקו ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אע"פ שעדיין לא טעם הוא ואע"פ שהוא מוציאם בכרכתו. סעודה זו ושל שחרית אי אפשר לעשותה בלא פת ואם יש לו אונס שאינו יכול לקיים סעודת ערבית ידחה הסעודה עד למחר שיאכל ג' סעודות ביום ובלבד שיקדש בלילה ויאכל מיד אחר הקידוש כזית מחמשת המינים או שישתה רביעית יין.

האם מותר לקדש על שכר או שאר משקין? במקום שאין יין מצוי י"א שמקדשים על שכר ושאר משקין חוץ מן המים וחלב ושמן אין בכלל זה דאינו חמר מדינה, ואף אם שתיית כל המקום ההוא הוא רק מים אפי"ה אין דינו לקרותו חמר מדינה, ודוקא במקום דש"מ הוי חמר מדינה דהיינו שאין יין מצוי בכל העיר בשנה הווי עיקר שתייתו הוא משכר ושאר משקין ואם יש שם יין אלא שהוא ביוקר מקרי מצוי ואם אין יין ישראל מצוי אע"פ שיש א"י מצוי לא מקרי מצוי, וי"א שאין מקדשין על שכר. ולדינא בלילה לא יקדש על השכר אלא על הפת ומניח ידיו עליו עד גמר הקידוש ובבקר יותר טוב לקדש על השכר אבל יין במקום שהוא מצוי ודאי יברך עליו אפילו ביום ומ"מ במדינתנו שהיין ביוקר ורוב שתיית המדינה הוא משאר משקין לא נהגו אפילו הגדולים להדר אחר יין ביום ומי שמברך גם ביום על היין ודאי עושה מצוה מן המובהקת, ואם חביב לו יין שרוף יכול לקדש עליו ביום לכתחלה במדינתנו שהוא חמר מדינה אך שיזהר ליקח כוס מחזיק רביעית ולשתות ממנו מלא לוגמיו שהוא רוב רביעית ובדיעבד או בשעת הדחק שאין יכול לשתות כמלא לוגמיו ואין לו יין ושאר משקין אפילו שתיית כל המסוכין מצטרפין למלא לוגמיו. ואם יין בעיר לא יקדש על הפת וי"א דאם הפת חביב לו יותר מיין אז מותר לקדש על הפת אפילו יש לו יין ואפשר שע"ז סומכין העולם להקל בזה. ומי שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו וישתה אחרים המסוכין עמו וי"א דאסור בזה לקדש ע"מ שישתה אחרים היין שהם יודעים לברך בעצמן בפה"ג אלא הם יקדשו בעצמן והוא יקדש על הפת, ואם אין אחרים עמו יקדש על הפת ולא על היין או ישמע קידוש מאחרים.

איזה יין נפטר בכרכה ע"י יין קידוש? ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה וה"ה שפוטרת יין שלאחר הסעודה קודם בהמ"ז, ואינו טעון ברכה לאחריו דבה"מ פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס. ואפילו לא היה לו יין כלל בתוך המזון ג"כ פטור בהמ"ז לכוס של קידוש.

באיזה מקום נקרא קידוש במקום סעודה? אין קידוש אלא במקום סעודה ובכית אחד מפנה לפנה חשוב מקום אחר שאם קידש לאכול בפנה זו וגמלך לאכול בפנה אחרת אפי' הוא טרקלין גדול א"צ לחזור ולקדש וכ"ש אם קידש על דעת לאכול בפנה אחרת דשפיר דמי, ומ"מ לכתחלה טוב שלא לסור ממקום שקידש דיש מחמירין גם במפנה לפנה אם לא שהיתה דעתו בעת שקידש לאכול בפנה אחרת. אבל אם גמלך לאכול בחדר אחר אף שהוא באותו בית צריך לחזור ולקדש כיון שלא היה דעתו לזה בעת שקידש. ומבית לטובה חשוב כמפנה לפנה ודוקא שהסוכה בתוך הבית שהוסר היציע ואין שם הפסק מחיצה אחרת רק מחיצת הסוכה אבל אם הסוכה עשויה מחוץ לבית שמחיצת הבית מפסיקות הו"ל כמחדר לחדר וכשאין דעתו מתחלה צריך לקדש שנית אם לא שרואה את מקומו הראשון, ויש חולקים על כל זה ע"כ טוב כשרוצה לעקור אחר קידוש את דירתו לסעודה שישתה מתחלה רביעית יין במקום ההוא דאז חשיב עי"ז במקום סעודה ולכו"ע אין צריך שוב לקדש שנית. וי"א שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר אפילו דרך חלון ואפילו רק מקצת מקומו א"צ לחזור ולקדש, וה"ה מבית לבית אם רואה מקומו ואין שביל היחיד קבוע בימות החמה ובימות הגשמים מפסיק ביניהן. ואין לסמוך על דעת הי"א הזה רק לענין דיעבד בשעת הדחק אבל בלא"ה יזהר מאד שלא להקל מבית לבית ע"י ראיית המקום. וי"א שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי והוא שיהיו שני המקומות תחת גג אחד אע"פ שאין רואה מקומו כגון מחדר לחדר או מאגרא לארעא.

יצא לחוץ או הפסיק בין קידוש לסעודה מה יעשה? אם קידש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא. וצריך לאכול במקום קידוש לאלתר ולא יפסיק אפילו זמן קצר. אם מאיזה סיבה קם מדוכתיה ויצא לחוץ ואח"כ חזר למקומו אין צריך לחזור ולקדש ויש חולקין בזה וע"כ לכתחלה יזהר בזה מאד אך בדיעבד ובפרט כשהיה צריך לעשות צרכיו אין לקדש שנית או שיהא בדעתו לאכול שם מיד [ואם יצא גם ממקומו בינתים צריך לחזור ולקדש] וה"ה כשהיה טרקלין גדול מפנה לפנה לאכול שם או כשקידש בחדר זה על מנת לאכול מיד בחדר אחר שהוא תחת גג אחד או מארעא לאגרא ועל ידי ההליכה גופא נשתתה איזה זמן ג"כ אין צריך לחזור ולקדש, אבל בלא"ה שלא היתה דעתו לאכול מיד כגון שדעתו להפסיק בדברים אחרים והפסיק אפילו היה ההפסק אח"כ מחמת אונס אף שאכל אח"ז במקום קידוש לא יצא. ואם היה ההפסק מחמת הדברים שהם צורך סעודה לא חשיב הפסק ואם היה בדעתו שלא לאכול שם מיד ונמלך ואכל יצא.

אם כבר שמע קידוש האם יכול להוציא אחרים בקידוש? יכול אדם לקדש לאחרים או לקטנים אע"פ שאינו אוכל עצמם ואפילו אם כבר יצא לעצמו ואפילו

האם נכון מה שמקדשין העולם בשבת בבוקר על כוס קמח יי"ש?
הגב בענינו...
Sponsored By: DollarPhone
זכות תלמוד
כל הזכויות שמורות
אוסף החיפוש מיל ויחסי
© מהדורת המחבר

דפי עבודים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן דעב סעיף ט
עד סימן דעה סעיף א

ד' אייר

■ מחזור שנה אחת ■

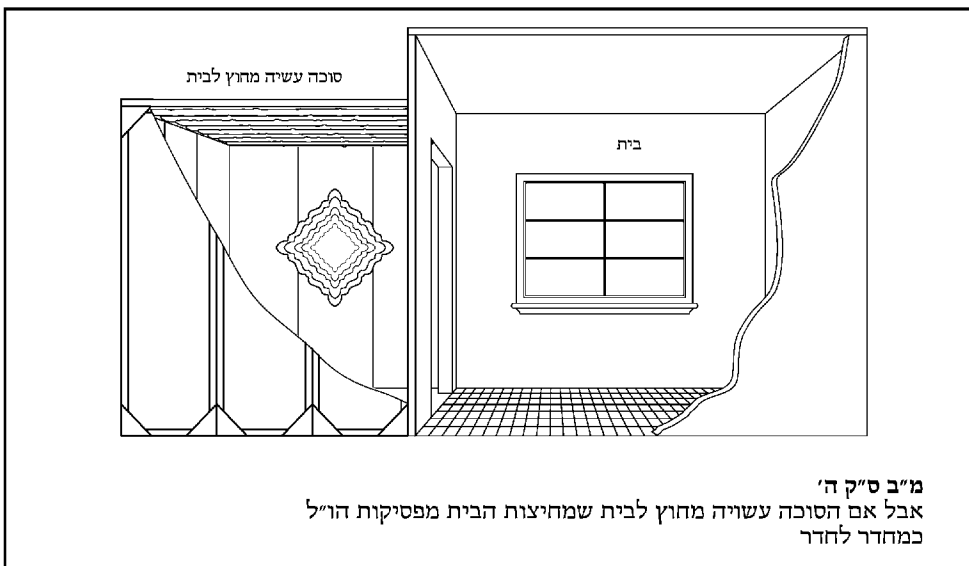
1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

סימן רע"ג - מ"ב ס"ק ה
ומיירי שהסוכה בתוך הבית שהוסר היציע ואין שם הפסק מחיצה אחרת
רק מחיצת הסוכה וע"כ ס"ל דכיון שאין מחיצת הסוכה עשויה לתשמיש
אלא לשם מצות סוכה חשיב כמפנה לפנה בלא מחיצה דקי"ל דאפילו לא
היתה דעתו מתחלה לכך א"צ לקדש שנית

מ"ב ס"ק ה'
אבל אם הסוכה עשויה מהוץ לבית שמחיצות הבית מפסיקות הו"ל
כמחדר לחדר

מ"ב ס"ק ז'
וה"ה מבית לבית אם רואה מקומו ואין שביל היחיד קבוע בימות החמה
ובימות הגשמים מפסיק ביניהן, ואין לסמוך על דעת הי"א הזה רק לענין
דיעבד בשעת הדחק שלא יכול לסעוד במקום הקידוש אבל בלא"ה יזהר
מאד שלא להקל מבית לבית ע"י ראית המקום

לומד נכבד! - הגנו בזה להבהיר שהציורים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה
במהדורא הבא יוצג על מקומו, וזקף
לזכותו.
ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
אסרו לנתיקים מלי ישראלי
© מנהלת התעלה

משנה ברורה
מן סימן רעב סעיף ט עד סימן ערה סעיף א

דפי סיכום

■ מחזור שנה אחת ■

ד אייר

סימן רעג

שיהי' הקידוש במקום סעודה – חלק א'

הטעם	לא יעשה – לא יצא	הטעם	יעשה - יצא	האופן / הדין
דכתיב "וקראת לשבת עונג" במקום עונג שהוא הסעודה שם תזא הקריאה של קידוש (מ"ב א')	אם קידוש ולא טעד אף ידי קידוש לא יצא ואפילו אינו רוצה לאכול כלל לא יצא ידי קידוש (ש"ע ב' מ"ב י"א)	דכתיב "וקראת לשבת עונג" במקום עונג שהוא הסעודה שם תזא הקריאה של קידוש (מ"ב א')	צריך לקדש במקום סעודה (ש"ע א')	לקדש במקום סעודה
דהא יש מחמירין גם מפנה לפנה (מ"ב ג')	לכתחילה לא יסיר ממקום שקידוש אם לא היה דעתו לאכול בפנה אחרת (יש מחמירין גם מפנה לפנה) (מ"ב ג' שעה"צ ג')	לכתחילה לא יסיר ממקום שקידוש - דאפילו מחורר לחרור דעת הרמ"א לעיקר הדין דאם היתה דעתו לזה מתחילה אין צריך לקדש שנית ודי לנו אם נחמיר שם לענין לכתחילה ולא מפנה לפנה (דאם יכול לשמוע יוצא אפילו בבית אחר) (מ"ב ג' שעה"צ ד' שעה"ב)	בבית אחד מפנה לפנה אפילו הוא טרקלין גדול בדיעבד חשוב מקום אחד - ואם דעתו בעת הקידוש לאכול בפנה אחרת מסתברא דחשוב מקום אחד אפילו לכתחילה - אפילו אינו יכול לשמוע הקידוש במקום שרוצה לסעוד (ש"ע א' מ"ב ב' ג' שעה"ב)	בבית אחד מפנה לפנה שיהא חשוב מקום סעודה. ולא יהא צריך לחזור ולקדש
דכיון שאין מחיצת הסוכה עשויה לתשמיש אלא לשם מצות סוכה חשיב כמפנה לפנה בלא מחיצות דקיי"ל אפילו לא היתה דעתו מתחילה לכך אין צריך לקדש שנית - דמסתמא כיון דדרך הוא לבנס לסוכה כשפוסקין הגשמים לכך אף על גב דלא אתני כאתני דמי (מ"ב ה' באה"ל ומבית)	אין צריך לקדש שנית אם הסוכה בתוך הבית שהוסר היגיע ואין שם הפסק מחיצה אחרת רק מחיצת הסוכה - ויש מקילין יותר שאפילו הסוכה עשויה חוץ לביתו שמתחיצת הבית מפסקת ביניהם אין צריך לחזור ולקדש אפילו לא היתה דעתו לזה מתחילה (ש"ע א' מ"ב ה' באה"ל ומבית)	דהוי לזה כמחורר לחרור - כיון שעשוי מחיצה בפני עצמה חשוב כמחורר לחרור - דחשוב על ידי זה כבמקום סעודה ולכ"ע לא יצטרך לקדש שנית (מ"ב ה' באה"ל ומבית)	צריך לברך שנית אם הסוכה עשויה מחוץ לבית והמחיצות הבית מפסיקות אם אין דעתו מתחילה וצריך לקדש שנית אם לא שרואה את מקומו הראשון - ויש שטוברים שאפילו הסוכה בתוך הבית צריך לקדש שנית אם לא היה דעתו מזה מתחילה - וטוב כשרוצה לעקור אחר קידוש את דירתו לסעודה שישתה מתחילה רביעית יין במקום שקידוש או יאכל פת (מ"ב ה' שעה"צ ה' באה"ל ומבית)	מבית לסוכה אם חשוב כמחורר לחרור וצריך לברך שנית או כמפנה לפנה דהיינו מקום אחד ואינו צריך לקדש שנית
- כי יש אחרונים שמחמירין אפילו דיעבד - שיש ליחוש לדיעה זו מחשב ברכה לבטלה (מ"ב ז' שעה"צ ח')	י"א שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר או מבית לבית אינו צריך לחזור ולקדש כל שרואה מקומו - ואין לסנוך על הי"א הנ"ל רק לענין דיעבד בשעת הדחק שלא יכול לסעוד במקום הקידוש - ולהלכה בדיעבד לא יחזור ולקדש אם רואה מקומו אפילו מבית לבית ולא היה דעתו לזה מתחילה (ש"ע א' מ"ב ז' שעה"צ ח')	דאפילו רואה מקומו השביל מפסיק - דס"ל דאם היה דעתו יש לצרף השיטה שס"ל דאפילו מבית לבית מזהני דעתו - דס"ל ולא מזהני רואה מקום כלל מבית לבית אפילו דעתו לזה מתחילה (מ"ב ז' שעה"צ ח')	צריך לחזור ולקדש אפילו רואה מקומו אם שביל היחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים מפסיק ביניהם - וי"א שאפילו אין השביל מפסיק צריך לחזור ולקדש מבית לבית אפילו רואה מקומו אם לא היה דעתו לזה מתחילה - וי"א דמבית לבית צריך לחזור ולקדש אפילו היה דעתו (מ"ב ז' שעה"צ ח')	מבית לחצר או מבית לבית כשרואה מקומו אם צריך לחזור ולקדש או חשוב מקום סעודה ואינו צריך לחזור ולקדש
שצריך להחמיר כדעת הר"ן שמחמיר בזה (באה"ל וכן)	לכתחילה לא יעשה כן אפילו מחורר לחרור לקדש במקום אחד על דעת לאכול בחורר אחר לבד אם רואה גם מקומו (באה"ל וכן)	שאינו מעיל דעתו רק כשהשני מקומות בבית אחד - דס"ל דאם יכול לשמוע המקדש משם הרי זה מקום סעודה אע"פ שאינו עומד במקום סעודתו בשעת קידוש (ש"ע א' שעה"ב)	מבית לבית או מבית לחצר צריך לחזור ולקדש אפילו היה דעתו - וי"א רק אם אינו יכול לשמוע המקדש משם (ש"ע א' שעה"ב)	מבית לחצר או מבית לבית או מחורר לחרור שקידוש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר כשאין רואה מקומו
		כיון שלא היתה דעתו לזה מתחילה (מ"ב י')	צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול אפילו בחורר אחר שבאותו בית (ש"ע ב')	קידוש בבית אחד על מנת לאכול שם ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר
	לא יפסיק אפילו לזמן קצר - ובדיעבד אם שהה עד שעברה ולקדש דכוס קידוש אין צריך לחזור ולקדש והמחמיר לחזור ולקדש הוא ברכה לבטלה (שעה"ב)	- כיון שנמלך ואכל מיד במקום הקידוש (מ"ב ט"ו)	צריך לאכול במקום קידוש לאלתר - ואם אכל לאלתר יצא אפילו לא היה דעתו לאכול לאלתר (רמ"א ג' מ"ב ט"ו)	לאכול במקום קידוש לאלתר
כיון שלבסוף היתה הסעודה במקום הקידוש ובדואי לא הסיח דעתו - דעיקר קידוש במקום סעודה דרבנן ואיכא חשש ברכה לבטלה - דהרי זה כדברים שהם צרכי סעודה (מ"ב י"ב באה"ל לאלתר)	י"א שאין צריך לחזור ולקדש מחמת שיצא לחוץ - וכן הלכה בדיעבד - ובפרט כשהיה צריך לעשות צרכיו ואין להחמיר לקדש שנית (מ"ב י"ב)	כיון שיצא ממקומו קודם שאכל הרי"ל שינוי מקום לענין קידוש - משום הי"א שצריך לחזור ולקדש (מ"ב י"ב באה"ל לאלתר)	י"א שצריך לחזור ולקדש - וע"כ יזהר בזה מאד (מ"ב י"ב)	יצא ממקומו לחוץ אחר קידוש ואחר כך חזר למקומו
- משום שינוי מקום (מ"ב י"ג)	אם לא היה דעתו לאכול מיד כגון שדעתו להפסיק בדברים אחרים והפסיק אפילו אם היה ההפסק מחמת אונס אפילו שאכל אחר כך במקום קידוש לא יצא - ואם יצא ממקומו בינתים דעת כמה אחרונים שלא יצא (רמ"א ג' מ"ב י"ג י"ד)	- ולא חשוב הפסק (מ"ב י"ד)	אם היה דעתו לאכול מיד יצא - וכן אם היה ההפסק מחמת הדברים שהם צורך סעודה אפילו לא היה דעתו לאכול מיד יצא (רמ"א ג' מ"ב י"ג י"ד)	קידוש ולא אכל מיד אלא אחר כך

כל הזכויות שמורות
אוסף לתיקונים מלי רשות
© המנהל הממלכתי

משנה ברורה
מן סימן רעב סעיף ט עד סימן ערה סעיף א

דפי סיכום

■ מחזור שנה אחת ■

ד אייר

סימן רעג

שיהי' הקידוש במקום סעודה – חלק ב'

הטעם	לא יעשה – לא יצא	הטעם	יעשה - יצא	האופן / הדין
כיון שהם בקי וגם חבירו המוציא אינו רוצה לצאת באותו הקידוש - דאין קידוש אלא במקום סעודה והוא פטור ממצוה דהא אם נהנה במנה שמתענה אין צריך לאכול (מ"ב כ' שעה"צ כ')	להמתבר אם האחרים יודעים לקדש לעצמם אינו יכול להוציאם בקידוש שלו, בין שאינו אוכל עמם בין שכבר יצא - ולארה"ח רק בכתחילה הנמזה שיקדש בעצמו - וכן המתענה בשבת אינו יכול להוציא אחרים בקידוש אף אם ירצה ליתן הכוס לאחרים לשותתו (ש"ע ד' מ"ב כ' שעה"צ כ') (כ"ב)	ולדידרוהו הוי מקום סעודה - כיון דהאי בורא פרי הגפן הוא חובה לקידוש כקידוש דמי - כדי לחנכם במצות - ואפילו דכל הקידוש הוא רק בורא פרי הגפן לבד מכל מקום כיון דהוא מצוה עקר נתקן שלא בשביל הנאה אלא מצוה עליו כשאר מצות - דכל הברכות אע"פ שיצא מוציא אפילו לבקי (ש"ע ד' מ"ב ט"ז י"ט באה"ל והוא)	יכול אדם לקדש לאחרים - אף על פי שאינו אוכל עמם אפילו לברך בברכת בורא פרי הגפן אף על פי שאינה נהנה - ואפילו לקטנים שאינם בני ביתו - ואפילו בקידוש היום בשחרית שמברך רק בורא פרי הגפן - ולפרנ"ג כל הנ"ל אפילו האחרים יודעים לקדש בעצמם ולבאה"ל בדיעבד יוצא בכל גווני (ש"ע ד' מ"ב ט"ז כ' שעה"צ י"ז באה"ל והוא)	לקדש לאחרים כשאינו אוכל עמם או כשכבר יצא ידי קידוש לעצמו (מ"ב י"ז)
דאף דיש חוב לאכול המוציא בשבת אפ"ה אין עליו החוב משום מצוה אלא כדי שיהנה מסעודת שבת ואין להמצוה עצמה חוב דהא אם הוא נהנה ממה שמתענה אין צריך לאכול (מ"ב י"ט)	אינו יכול להוציא אם אינו מקדש עליו או אם אינו אוכל עמם (מ"ב י"ט)	דהאי ברכת המוציא כברכת בורא פרי הגפן כקידוש על היין דמיא (מ"ב י"ט)	אם קידוש לחבירו על הפת מוציא גם בברכת המוציא (מ"ב י"ט)	לברך לחבירו ברכת המוציא כשאינו אוכל עמם או כשכבר יצא
כיון שאינה סעודת שם כלל (מ"ב כ')	לא יכנס לבית אחר לשמוע קידוש לבד (מ"ב כ')	כיון דהאשה אינה בקי ויכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמם (ש"ע ד')	יכנס אחר לביתה לקדש לפניה דמהני זה אפילו שהוא אינו יוצא עתה בקידוש (מ"ב כ')	אשה אלמנה שאינה יודעת לקדש לעצמה
דאינו חשוב סעודה כלל - דשאר פוסקים לא ט"ל כהש"ג (מ"ב כ"ו)	מאכלין כגון פירות או שאר דברים אפילו אוכל מהם הרבה אינו חשוב הקידוש במקום סעודה ולדעת הנ"ב בלילה אין לסמוך על הש"ג אפילו אין לו מחמשת המינים (ש"ע ה' מ"ב כ"ו)	דחמשת מינים נקרא מזון - דט"ל בכל סעודת שבת חשוב כקבע - דאם חלש ליבו יש לסמוך על הש"ג - דזה השיעור שיכול לברך עליו (מ"ב כ"א כ"ו)	כגון לחם או מיני תרמינא מחמשת מינים - ולהש"ג אף בפירות ולדעת הנ"ב בשחרית יש להקל אם חלש ליבו קצת ואין לו מחמשת מינים לסעוד אחר הכוס - והשיעור שצריך לאכול הוא כזית (ש"ע ה' מ"ב כ"א כ"ו)	מאכלין שיאכל אחר שמקדש שעל ידיו זה יהא הקידוש במקום סעודה כשיאכל מהם
דאינם טועד הלב לא חשוב סעודה - דהשתיית הרביעית יין ששתה הנקדש זה מהני שיחשב מקום סעודה רק להמקדש עצמו ולא לאחרים - ד"א בקידוש אינו יוצא בשתיית יין אלא ברביעית לבד מהיין של קידוש - ולכמה אחרונים אינו יוצא ביין שיחשב מקום סעודה (מ"ב כ"ו כ"ז שעה"צ כ"ט)	אם שתה שכר או שאר משקין אפילו אם היו חומר מדינה אין יוצא בהם הקידוש במקום סעודה - וי"א אפילו ביין אינו יוצא ידי קידוש במקום סעודה - ולכ"ע לא מהני לאחרים לצאת ידי קידוש במנה שהמקדש שותה כל הכוס אף שהוא מחזיק רביעית - ולדינא בקידוש בלילה אין להקל אם לא ישתה עוד רביעית מלבד היין של קידוש ואפילו אם ישתה עוד רביעית יש לעיין אם יצא בקידוש בלילה (מ"ב כ"ה כ"ז שעה"צ כ"ט)	דיין טועד הלב - שאז חייב עליו ברכה אחרונה - ואפילו אם נאמר דבעלמא אין צריך רביעית לברכה אחרונה אפ"ה לענין שיהא נקרא במקום סעודה לא חשוב בפחות מרביעית יין - ד"א דאינו יוצא ביין (מ"ב כ"א כ"ב כ"ה שעה"צ כ"ט)	אם שתה יין - כשיעור רביעית יצא ולמ"ב יצא רק בשעת הדחק - וכן יש להקל בקידוש בשחרית אם אין לו כ"ב יין (ש"ע ה' מ"ב כ"ב שעה"צ כ"ט)	משקין שיכול לשתות אחר שמקדש שעל ידיו זה יהא הקידוש במקום סעודה כששותה מהם
הדיום השליח ציבור מכוון כשמקדש רק משום מנהג (ולא אמרינן קידוש מדרבנן דאי אמרינן הקידוש מדרבנן כדעת המ"א ה"ל כמצות דרבנן שאין צריך כוונה לצאת) (שעה"צ ל"ד באה"ל וכגון)	כשהשליח ציבור מקדש בזמנו בבית הכנסת לא יצא השומע אפילו אם יכון לצאת ורצה לסעוד שם אחר כך אם לא נתכוון הש"צ להציאו (מ"ב ל')	דמסתברא כן דשפיר הוי מקום סעודה ואפשר דמותר אפילו לכתחילה כיון שמכוון השומע לצאת מקרי קיבועת אפילו אם הוא בבית אחר (שעה"צ ל"א באה"ל ואם)	מותר אפילו לכתחילה לקדש בביתו כדי שישמע שכנו הדר בבית אחר ויכול לצאת בו - אפילו כשמקדש על הפת - ואם שכינו אינו יכול לקדש בעצמו מהני הקידוש שלו אפילו הוא אינו אוכל בעצמו (ש"ע מ"ב כ"ח)	לצאת ידי הקידוש כשישמע מהמקדש בבית אחר
- דט"ל שהנירות לעונג נצטוו ולא לצער - דאי לאו הכי צריך לאכול במקום נר (ש"ע ז' מ"ב ל"ב)	- י"א שאין הקידוש תלוי בנר - ומסתברא שאם נהנה בחצר יותר מקדש בחצר ואוכל שם אף על פי שאינו רואה הנר - והכי מסתברא במצטער הרבה (ש"ע ז' מ"ב ל"ב)	- דהרבה גדולי ראשונים סבירא להו דעיקר הסעודה תלילה בנר וממילא צריך להיות הקידוש במקום הנר דאין קידוש אלא במקום סעודה (באה"ל והכי)	- י"א שאין מקדשין אלא לאור הנר - והכי מסתברא שיעשה כן דהיינו שיקדש ויאכל לאור הנר - ואפילו במצטער דמסתברא שאין צריך לאור הנר מצד הפרנ"ג דיותר טוב שיקדש בבית לאור הנר ויאכל מעט ואחר כך יגמור סעודתו בחצר (ש"ע ז' מ"ב ל"ב)	לקדש ולאכול במקום הנר

כל הזכויות שמורות
אסוד לתיקונים מלי ישרה
© מהדורת התעתיק

משנה ברורה
מן סימן רעב סעיף ט עד סימן ערה סעיף א

דפי סיכום

■ מחזור שנה אחת ■

ד אייר

הטבלאות אלו הם בפירוט לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק החלק על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

סימן רעד

דיני בציעת הפת

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
הפת שיבצע בו בשבת וז"ט	בוצע על שתי ככרות שלמות בין בשבת ובין ביר"ט (ש"ע א')	זכר למן דכתיב לקטו לחם משנה (מ"ב א')	אם אין לו פת שלימה אינו מעבך ויכול לקדש אפילו על כוית פת (מ"ב ב)	
נשים בלחם משנה	גם נשים מחייבות בלחם משנה (מ"ב א')	שד"י גם כן בנס המן (מ"ב א')		
עגה שנשרפה לענין לחם משנה	עגה שנפתרה קצת ועדיין לא נחתך ממנה י"א ידועאין בו לענין לחם משנה (מ"ב ב)	דלא אמרינן דעומד לחתוך כחתוך דמי וי"א כיון דאיכא אינשי דאכלי אף שנשרף ונחרך לאו כעומד לחתוך קרינן בה (שע"ת א')		
לכוון לפסור בברכת המוציא	נכון לנהוג שזה שבוצע יכוין לפסור כל המסובין בברכת המוציא וגם יאמר להמסובין שיכוונו לצאת בברכתו (מ"ב ב')	כדי שכולם יצאו בלחם משנה (מ"ב ב')		
לומר ברשות רבותי כשמברך המוציא	כשמוציא אחרים יאמר ברשות רבותי אף על פי שהוא הבעל הבית או כשהוא הגדול (מ"ב ב')	דהוא מדרך ענה (מ"ב ב')		
לאחוז הלחם כשמברך	אוחז השתי ככרות בידו בשעת שמברך המוציא (ש"ע א' מ"ב ג')			
לבצוע השתי ככרות	רש"ל והש"ת נהגו לחתוך שניהם ואם מקפיד על ההוצאה יעשה שלש חלות גדולות ושלוש חלות קטנות ובכל סעודה בוצע אחת גדולה ואחת קטנה (מ"ב ד')	כפירוש הרשב"א (מ"ב ד')	אין צריך לבצוע רק אחד, וכן נהגו העולם (ש"ע א')	שהרי לא נאמר לחם משנה אלא בלקיטה (מ"ב ד')
לבצוע על הככר התחתונה או על העליונה	בליל שבת בוצע על הככר התחתונה - ולהי"א בתחילה יניחנה למעלה בשעת אמירת ויכולו ובשעת המוציא יקח העליונה בידו וינוחנה למטה ויבצע עליו ולט"ז יניח התחתון קרוב אליו יותר מן העליון כדי שימצא שפוגע תחילה בתחתונה (ש"ע א' מ"ב ה')	הטעם הוא על דרך קבלה - כדי שלא יעבור על המצות כשיבצע על התחתונה (רמ"א א' מ"ב ה')	ביום השבת או בליל יו"ט (וכ"ש יו"ט ביום) בוצע על העליונה ולהי"א אפילו בליל שבת בוצע על העליונה (רמ"א א' באה"ט ב')	משום דאין מעבירין מן המצות (מ"ב ה')
לרשום בספק ולחתוך קודם שמברך המוציא	המרוקקים רגילים לרשום בספק קודם הברכה (מ"ב ה')		לא יחתוך בהלחם עד אחר הברכה (מ"ב ה')	כדי שיהיו הככרות שלמות כשמברך עליו (מ"ב ה')
לאכול בשבת מפת אינם יהודים	אם אין לו בשבת פת ישראל כי אם פת אינם יהודים מותר לאכול ממנו (מ"ב ד')			
לבצוע פרוסה גדולה	מצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה (ש"ע ב')	משום חביבות המצוה, ולא מחוי כרברבתן כיון שאינו עושה כן בחול (מ"ב ו')	בחול לא יבצע פרוסה גדולה (מ"ב ו')	דמחוי כרברבתן (מ"ב ו')
שיטעמו מולם קודם שיבצע הבוצע	אם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעדיין לא טעמו הבוצע אף על פי שהבוצע מוציאם בברכתו (ש"ע ג' מ"ב ח')		אסור להמסובין לטעום עד שיטעמו הבוצע אם כל אחד צריך מלחם הבוצע אף על פי שנתן הבוצע לפני כל אחד ואחד את חלקו - וכן אם אין לפני כל אחד לחם משנה אף על פי שיש לכל אחד ככרו שיאכל ממנו כלם אסורים לטעום קודם הבוצע (ש"ע ג' מ"ב ח')	- דכלם צריכים לסמוך על הבוצע שיש לפניו לחם משנה (מ"ב ח')
לעשות הסעודה של שבת בערבית ושחרית על __	צריך לעשותה על פת ואם יש לו אונס שאינו יכול לקיים סעודת ערבית ירצה הסעודה עד למחר ויאכל השלוש סעודות ביום ובלבד שיקדש בלילה ויאכל מיד אחר הקידוש כוית מחמשת המינים או שישתה רביעית יין (ש"ע ד' מ"ב ט')		אי אפשר לעשותם בלא פת אפילו לדעת המקולין לענין סעודת שלישית (ש"ע ד' מ"ב ט')	דאלו השני סעודות עיקר כבוד שבת (מ"ב ט')
חסרון מועט מהככר שהוא חשוב חסרון ולא שלם	להר"י אפילו בחסרון מועט נמי הוי חסרון ולא מקרי שלם (שע"ת א')		להרא"ש אם החסרון אינו יותר מחלק אחד ממ"ח לא מקרי חסרון (שע"ת א')	
חסרון מהככר מצד הכרח כגון ששכח לטול חלה קודם שאפה ונטלה אח"כ או שהצריך קליפה או נטולה מחמת אוסור	י"א דחשוב חסרון ויש מפקפקין שיהא חשוב חסרון (שע"ת א')	כיון שחסר	י"א שאינו חשוב חסרון (שע"ת א')	כיון דאין מפרשין רק חתיכה קטנה מצד הכרח, ולא עושה אותה פרוסה מחמת שבויה עליו (שע"ת א')
לבצוע על פת הבא בכוסנין	על יוכל לצאת פת הבא בכוסנין ולבצוע עליו כשקובע עליו (שע"ת א')	דיכון שקובעין ומברכין עליהם ברכת המזון לחם הוא ומברכין עליהם המוציא (שע"ת ג')	אין להניחה לחם משנה - ואין ללמוד ממעשר לומר ששבת קובעת (שע"ת א - ג')	
לסדר הוי"ב ככרות קטנות לכל סעודה	עפי"י האר"י ז"ל מסדרין על השלחן י"ב ככרות קטנות לכל סעודה ששה על גבי ששה כמין שני סגולים ולוקחין ב' האמצעים ובוצעים מאחד - ואף מי שאינו יודע הכוונות אם רוצה לישר מעשיו יודע הנהגים מארי דרזין ולבו לשמים שיהא חשוב לפניו ד' כאלו כוון, הא מילתא מעלייתא היא - ואף ביר"ט שחל בשבת יש לסדר הוי"ב לחמים (שע"ת א')	- שגם לחם הפנים היו מסדרין ביר"ט שחל בשבת ע"כ אין לבטל הסדר בכל יו"ט שעושין ג' סעודות (שע"ת א')	אין מסדרין הוי"ב חלות בשבת וראש שנה או ערב פסח שחל בשבת (שע"ת א')	דאין מקיימין שבת ראש השנה ג' סעודות והשע"ת לא יודע מני"ל, וגם מה יש בסדר הוי"ב חלות עם ג' סעודות (שע"ת א')

חילוק בין אם הא"י הדליק הנר בביתו או בבית ישראל. וה"ה לעושה מדורה לצרכו או לצורך חולה דמותו לכל ישראל להתחמם ואפילו הוא מכירו ויש אוסרים במדורה משום דגורנין שמא ירבה בשבילו ואם ידוע הוא שאינו מכירו שרי לכו"ע, ואם הסיק הא"י התנור לצרכו כו"ע מודים דרשאי הישראל ליכנס לבית החורף.

הדליק בבית ישראל האם מותר ליהנות ממנו? אם עשה א"י בבית ישראל וה"ה אם שבת במלון אצל א"י בשבת כביתו הוא מדעתו שלא צוהו הישראל אע"פ שעושה הא"י בשבילו אין הישראל צריך לצאת אע"פ שנהנה מן הנר וה"ה שא"צ להפוך פניו מהנר אא"כ שרוצה לעשות מדת חסידות ויש מחמירין בזה, רק שאסור להשתמש לאורו דבר שלא היה יכול לעשות בלא נר או להתחמם נגד המדורה אבל אם צוהו מתחלה צריך לצאת אח"כ מהבית, ודוקא אחר שכבר עשה הא"י ויהיה על להבא שלא לעשות כן אבל אם נודמן לישראל שראה בעת שהא"י רוצה להדליק בשבילו צריך למחות בידו אפילו אם היה זה בביתו של א"י כיון שהנר והעצים של ישראל ואפילו אם דעת הישראל לצאת אח"כ לחדר אחר שלא יהנה מהנר, וכ"ש בבית ישראל ואם הא"י עושה בע"כ חייב לגרשו מביתו ואין חילוק בזה בין אם עושה בחנם או שקצץ עמו שוכר בקיבולת.

ספק אם הדליק בשבילו או בשביל ישראל מה יעשה? ישראל וא"י שהסיכו יחד והדליק א"י נר אם רוב א"י מותר להשתמש לאורו ואפילו אם אח"כ נתרבו ישראל ונתוספו עליהן או שהלכו להן הא"י וכן להיפוך ברוב ישראל, ואם רוב ישראל או אפי' מחצה על מחצה אסור. ואם יש הוכחה שלצורך עצמו מדליקה כגון שאנו רואים שהוא משתמש מיד לאורה וה"ה אם יש הוכחה שהדליק בשביל איזה א"י אחר אע"פ שרוב ישראל מותר, ואם אנו יודעין שעשה גם בשביל ישראל אסור.

האם אמירה לעכו"ם במלאכה דאורייתא? י"א דמותר לומר לא"י להדליק לו נר לסעודת שבת דמותר אמירה לא"י אפי' במלאכה גמורה במקום מצוה אבל שבות ישראל עצמו לכו"ע אסור אפילו במקום מצוה, ודוקא שיושב בחשך ואין לו שום נר לאכול אבל אם גמר סעודתו אף שעדיין לא בירך בהמ"ז או שיש לו נר אחד אסור לצוות לא"י להדליק מיהו אם יש לו שום נר ועבר וצוה לא"י להדליק לו נר אחר שרי ליהנות ממנו בעוד שהנר הראשון דולק, ועל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצוות לא"י להדליק נרות לצורך סעודה ואין מוחה בידם ומוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול ויש מחמירין אף לצורך גדול ויש מקילין להדליק ע"י א"י במו"ש לצורך מצוה אף כשהוא עדיין בין השמשות וכ"ש בערב שבת בין השמשות לצורך מצוה דבוראי מותר. ומ"מ מותר לומר לא"י לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת כדי שלא יבואו רבים לידי מכשול. ולבנות בהכ"נ בשבת ע"י א"י אסור לכו"ע ואפי' לעשותו בקבלנות אם לא שיש חשש שיתבטל עי"ז בנין הבהכ"נ לגמרי דאז יש להקל בקבלנות ואפשר אף ע"י שכירות אם לא ירצה הא"י בקבלנות.

אם הולך עם עבדו המחזיק נר בידו האם מותר ליהנות ממנו? אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אע"פ שגם הם צריכים לו אין זה לצורך הא"י כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל. אבל אם משלחם בשליחותו שילכו בעצמם והדליקו את הנר להאיר להם אין זה מקרי לצרכו אף שעיקר הליכתם הוא בשבילו ומותר אח"כ לישראל להשתמש אצל הנר, וכן הנר שמדלקת השפחה כדי להדיח כלי אכילה שאכלו לא מקרי לצורך ישראל ומותר אח"כ ישראל להשתמש לנר זה אף צרכי גופו, ומותר לסייע להשפחה גם בהדחת הכלים לפני נר זה, וכשהישראל ידיח לבדו את הכלים יש להחמיר. ומותר לומר לא"י לילך עמו לטיול נר דלוק כבר הואיל ואינו עושה רק טלטול הנר בעלמא, ואין להתיר אלא לבני תורה, ואין חילוק בין נר של שעוה וחלב או של שמן אך בנר של שמן נכון להחמיר שלא לומר לא"י שילך עמו במרוצה שלא יתקרב השמן להפתילה או יתרחק. ולטלטל את הפתילה ע"י הא"י כדי שלא יגנב או שלא יפסד אסור ורק טלטול כשהוא צריך לו גופא או כשצריך למקומו מותר.

נגד איזה נרות אסור לקרות בשבת? אין פולין ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו אינו מוציא בפיו וה"ה שאין בודקין הציצית וכל כה"ג דבר הצריך עיון שמא יטה. ואפי' הוא גבוה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו. ומטעם זה יש לאסור אפי' הוא בעששית או קבוע בחור שבכותל. ואם היא סגורה במפתח יש מתירים ויש אוסרין בכל גוונא ויש שמצדד להתיר בשמסר המפתח לאדם אחר דדמי לאומר לחבירו תן דעתך עלי שלא אטה דמותו. אסור לקרות לאור הנר ביום במקום האופל. וכן בנר של שעוה וחלב שלנו אסור לקרות שמא ימחוט, ונהגו להקל לבדוק כלים וציצית ולקרות אצל נר של שעוה וה"ה אצל נר של חלב ושלא לצורך יש להחמיר, וי"א דבנר של שעוה שייך ג"כ שמא יטה ומ"מ בנרות הטובים שלנו מותר לקרות לפניהם לכו"ע.

שנים או רבים בבהכ"נ האם מותרים לקרות? ודוקא אחד אבל שנים קורים ביחד שאם בא האחד להטות יזכירו חבירו, אבל אין פולין אם לא שאחד מפלה והשני משמרו. ודוקא לענין קריאה שהוא מלחא דמצוה התירו בזה אבל לא לענין רשות ויש חולקין ע"ז. והוא שקורים בענין אחד שאז ישיגה האחד במה שיעשה חבירו אבל בשני עניינים לא. וי"א דבשני ספרים אפילו בענין אחד אסור ולכן אסור לומר פיוטים בליל י"ט שחל להיות בשבת בבהכ"נ וכ"ש יחיד בביתו דאסור לאור הנר אבל שאר התפלה מותר לקרות בסידור לאור הנר, ואפילו להמקילין בנר של שעוה וחלב אסור משום לא פלוג דלפעמים יהיה בבהכ"נ נרות שמן, וה"ה שאין לומר הזמירות שאומרים בשבת בבית אם לא מי שרגיל קצת בהם או שאומר לחבירו תן דעתך עלי שלא אטה. ובמדורה אפילו עשרה אין קורין אפילו בענין אחד ואם ביקש לאחד שיתן דעתו עליו שלא יחתה מותר. ואע"פ שמותר להתחמם נגד המדורה מ"מ אין לישיב בסמוך אצל זנבות האודים וי"א דלא חיישינן שיבוא לזה.

אדם חשוב ותשב"ר האם מותרים לקרות? אדם חשוב שכרור שאין דרכו בחול להטות מותר בכל גוונא אבל מסתמא לא אמרינן כן ריש גם באדם חשוב שירכו להטות בחול, ועכשיו אין להתיר באדם חשוב כי כמה פעמים ראינו שמתוך עיון שוכחים ומטשים ומוחטים. ומ"מ בהצטרף לזה ג"כ נר של שעוה וחלב אין להחמיר בזה. תשב"ר קוראין לאור הנר אפי' אין רבן עמהם וי"א דאז אסור.

תפלות והגדה של פסח האם מותר לקרות? ליל פסח שחל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוי בעין ראשי פרקים דאין ע"ה שלא תהא שגורה בפיו קצת. ומטעם זה יש להתיר למשכים בשבת לבהכ"נ ומתפלל לאור הנר הדולק שם מבע"ל לפי שהתפלה ושאר דברים שהוא אומר ודאי שגורים בפיו יותר מן ההגדה בפסח אבל ללמוד שם אסור. ואם הוא ע"ה שלא למד מעולם ואין שגור בפיו כלל בלי סידור ואין לו שם שום אדם שיבקשהו שיתן דעתו עליו שלא יטה מ"מ יש להקל שלא לבטל מצות הגדה אפילו אין לו רק נר של שמן.

שמש הצריך לבדוק כלים האם מותר נגד אור הנר? שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר מפני שאינו מכירן בין בנר שמן זית בין בנר של נפט שאורו רב. ויש מתירין בשל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע ובשמן זית וכן בשאר שמינים לכו"ע אסור ולעת הצורך יש לסמוך על דעה זו, אבל שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר של נפט כוסות מפני שא"צ עיון הרבה. ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לכתחלה לבדוק ואם עשה מעצמו אין מוחין בידו. נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות משום ביזוי מצוה.

הודלק עכו"ם נר שלא בבית ישראל האם מותר ליהנות ממנו? א"י שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל אפי' למי שלא הודלק בשבילו וה"ה לכל מלאכה שיעשה הא"י בשבת בשביל ישראל דאסור לכל ליהנות מזה חוץ מאיסור דרבנן שעשה א"י בשביל ישראל מותר לאחר שלא נעשה בשבילו. ואין חילוק בזה בין קצב לו שכר מע"ש או לא קצב או שעשאו בקבלנות או בשכירות אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל אפי' אין בו סכנה או לצורך קטנים [אם צריכים הרבה אבל בלא"ה לא] מותר לכל ישראל להשתמש לאורו אפילו הוא מכירו ובכ"ז אין

נתכבה ה"עקמט"ר בביהמ"ד האם מותר לקרוא עכו"ם שידליקנו? **הנב בענינו...** **הלבנת דינא** כל הוציות שמורות וחסוד להניקס מל ידוע © מהמלת ומסגל **זכות הלימוד** ללימוד שלחן ערוך אורח יום משנה ברורה **Sponsored By: DollarPhone**

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן רעה סעיף א

עד סימן רעו סעיף ד

ה' אייר

■ מוזזר שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהגות המפיל

מ"ב ס"ק ד
והטעם דבזה לא שייך שמא
יטה רק שמא ימחוט

שמא יטה
סימן רע"ה - שו"ע סעיף א
ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו
אינו מוציא בפיו, שמא יטה.

זהוי זהיר...

סימן רע"ה - שו"ע סעיף י"ב

הגה: נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות, משום ביזוי מצוה.

מ"ב ס"ק כ"ז

ובקטנים אסור בלאו הכי משום סכנה דאתי לידי נכפה

דברים האסורים לאור הנר הלכות שבת סימן ער"ה

לבער הכינים מהבגדים	אפי' שני אנשים מבערים (מ"ב ה')	כשהשני משמרו (מ"ב ה')
לקרא בספר	אפי' גבוה עשר קומות או קבוע בעשית או בחור	יש מתירין אם סגורה ומותר כשנתן המפתח לאחר (מ"ב ב')
נר שעוה וחלב	נוהגו להקל ויש להחמיר (מ"ב ג')	בנירות הטובים כשלנו (מ"ב ג')
כשקוראים כמה אנשים יחד	כשעוסקים בשני ענינים או שני ספרים (שו"ע ב')	כשקוראים בענין אחד ודוקא קריאה דמצוה (מ"ב ו')
לומר פיוטים בביהכ"נ או הזמירות בבית	אפי' כשיש שם רבים וכ"ש ביחיד (מ"ב ט')	אם רגיל קצת בהם (מ"ב ח' ו"ח), וליל יו"ב (שו"ע ח'), או הגדה ליל פסח (שו"ע ט')
שיש אחר עמו	אפי' האחר אינו עסוק (שו"ע ג')	כשאומר לו תן דעתך עלי שלא אתה (מ"ב י')
אדם חשוב	כשאינו ברור שדרכו שלא יטה בלמודו ובזמנו אסור (מ"ב י"ב)	כשברור שאין דרכו להטות בלמודו ובזמנו רק בשל שעוה וחלב (מ"ב י"ב)
לאור מדירה	אפילו עשרה בענין אחד (מ"ב י"ג)	ביקש מחבירו שיתן דעתו עליו שלא יטה (מ"ב י"ג)
להתחמם לאור המדירה	לט"ז כשיושב בסמוך אצל הזנבות האודים (מ"ב י"ד)	לט"ז כשאינו סמוך כ"כ שיגע ויש מקילין בכל אופן (מ"ב י"ד)
תינוקות של בית רבן	ליש פוסקים כשאין רבן עמהם (מ"ב ט"ו)	כשאין פושטין ידיהם אלא על פי רבן ואפי' אין רבן עמהם (מ"ב ט"ו)
פרק במה מדליקין והלכות שבת	הלכות שאין נזכר אסור הדלקה (מ"ב ט"ז)	במה מדליקין והלכות שנזכר אסור הדלקה (מ"ב ט"ז)
לסדר ראשי הפרשיות	כשמעיין תמיד בספר (שו"ע י')	כשיודע בעל פה ורואה קצת (שו"ע י')
להבין כלים או בגדים	אם צריך עיון וכ"ש עיון רב (שו"ע י"א)	כשאינו צריך עיון או בנר שעוה וחלב אם לא עיון רב (מ"ב י"ט)
שמש שאינו קבוע לבדוק כוסות	בכל השמנים (שו"ע י"ב)	ויש מתירין בשל נפט (רמ"א י"ב), ומותר לעת הצורך (מ"ב כ"ב)
שמש קבוע לבדוק כוסות	בשמן זית שאין מורין להיתר	כשאינו צריך עיון רב משני נקיות היתירו (מ"ב כ"ד)

ומותר באופן

אסור באופן

האופן

כל הזכויות שמורות
 האגודה לתיקונים מלי ירושה
 מהדורת התקליט ©

משנה ברורה
 מן סימן ערה סעיף א עד סימן רעו סעיף ד

דפי סיכום

■ מחזור שנה אחת ■

ה אייר

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

סימן רעו

דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת - חלק א'

האופן / הדין	מותר-יעשה	הטעם	אסור - לא יעשה	הטעם
אינו יהודי שהדליק את הנר בשבת בשביל ישראל והיה לכל מלאכה דאורייתא שיעשה האינו יהודי בשבת בשביל ישראל	מותר לעשות בפני הנר דבר שהיה יכול לעשות בלא נר (באדיל אסור)		אסור מדרבנן לכל להנות מהנר וללמוד או לאכול בפני הנר אפילו למי שלא הדליק בשבילו - ואין חלוק בזה בין קצב לו שחר או לא קצב שחר או שעשאו האינו יהודי בקבלנות או בשכירות (ש"ע א' מ"ב ב')	דאם ידא מותר להנות מהנר חיישינן שיאמר לו גם כן להדליק - דהואיל ודושראל מהנה ממלאכה עצמה בשבת אסור בכל ענין (רמ"א א' מ"ב ב')
אינו יהודי שעשה אסור מדרבנן בשביל ישראל	מותר לישראל אחר (מ"ב ג')		אסור להדושראל שיעשה בשבילו (מ"ב ג')	
אינו יהודי שהעשה אסור דאורייתא שאינו כתב בקרא בשביל ישראל שיהא אסור לכל	ב"ב מיל ש"יא דהוא דאורייתא מותר לישראל אחר (באדיל אפילו)	דאין מפורש בתורה (באדיל אפילו)	במעביר ד"א ברשות הרבים דהלכתא גמרא לה אסור לכל ישראל להנות מזה - וכן אם עשה מלאכת הכנסה בשביל ישראל (באדיל אפילו)	דהלכה למשה הסיני פירוש דקרא הוא והוא בכלל הוצאה דאם לא כן אין עונשין מהלכה למשה מסיני - דהא אמרינן בגמרא על הכנסה סברא הוא על כן ככתוב דמי (באדיל אפילו)
אינו יהודי שרצה לתקן נר של ישראל ונכבה בידו לחזור והדליקו ולהנות הדושראל אח"כ מהנר	מותר להנות ממנו אם חזר והדליקו (באדיל לצורכן)	דמה שחזר והדליקו הוי כמו לצרכו כיון שנכבה בידו (באדיל לצרכו)	אסור לבקש לאינו יהודי שיתקן הנר דהיינו למחוט הפתילה (באדיל לצרכו)	
אינו יהודי שהדליק נר לצרכו או לצורך חולה ישראל אפילו אין בו סקנה	מותר לכל ישראל להשתמש לאורו - אפילו הוא מכירו - ובכל זה אין חלוק בין אם האינו יהודי הדליק הנר בביתו או בבית ישראל (ש"ע א' מ"ב ח')	דלא שייך גירה שמה יאמר לו להדליק שהרי באופן זה מותר לו להדליק - דנר לאחד נר למנא (מ"ב ו' ח')		
אינו יהודי שהדליק נר לצורך קטנים	אם הקטנים צריכים הרבה להנר מותר לכל להשתמש לאורו (מ"ב ו')	דה"ל כחולה שאין בו סקנה (מ"ב ו')	אם אין הקטנים צריכים לו הרבה להנר אסור לכל להשתמש לאורו (מ"ב ו')	
אינו יהודי שהדליק מדורה לצרכו או לצורך חולה	מותר לכל ישראל להשתמש לאורו - ומותר לכל ישראל להתחמם אפילו הוא מכירו וכל זה אין חלוק בין אם האינו יהודי הדליק בביתו או בבית ישראל - ולעת הצורך יש לסמוך על דיעה זו - ותנור בית החורף לכו"ע מותר (ש"ע א' מ"ב ח' באדיל ויש)	דנר לאחד נר למנא - משום דמידרה קטנה נמי מחמם הרבה אנשים והוי כמו נר - דתנור בית החורף חומם אחד חומים למנא והוי כמו נר דנר לאחד נר למנא (מ"ב ח' ט')	יש אוסרין - ולט"ו האוסרין אפילו אינו מכירו מעולם - ולהב"ח רק מטמתא כל זמן שאינו יודע שאינו מכירו - אפילו נעשה בשביל חולה שיש בו סקנה (מ"ב י' באדיל ויש)	דעכשיו שיושב אצל האש שלו הוי כמכירו - דט"ל דמסתמא כשישב אצל האש שלו הוי מכירו דאם אינו מכירו לא יניחו לישוב איש נכרי אצל האש והטעם דגורין שמה ירבה בשבילו דט"ל דלפי רבי אנשים שמטבין אצל המדורה צריך להוסיף ולהגדיל המדורה - שאם ידוע שאינו מכירו מותר לכו"ע משום חשש שמה ירבה - (ש"ע א' מ"ב י' באדיל ויש)
למחות באינו יהודי שרצה להדליק או אם כבר הדליק בבית ישראל מדעתו דהיינו שלא בצווי ישראל ולהנות ולהשתמש לאורו	אם נודמן לישראל שראה בעת שהאינו יהודי רוצה להדליק בשבילו או לעשות המדורה בנר של ישראל צריך למחות בידו אפילו אם היה זה בביתו של אינו יהודי גם כן צריך למחות - ואפילו אם דעת הישראל לצאת אחר כך לחדר אחר שלא יהנה מהנר גם כן צריך למחות וכ"ש בבית ישראל - ואם עשה בעל כרחו צריך לגרשו מביתו אפילו קצץ לו שחר בקבלנות, ומותר למחות באינו יהודי שבה להדליק נר או להוסיף שמן אפילו בנר של אינו יהודי - ואם מיחה בו והראה לו דלא ניחא לה שיעשה בשבת בשבילו ואפ"ה עשה האינו יהודי המלאכה מותר לישראל להשתמש לאורו אפילו בנר ישראל בבית ישראל ובלבד שלא יערום במחאתו (רמ"א ד' מ"ב י"א ל"ז ל"ז)	כיון שהנר והעצים של ישראל - מפני חילול השם שיחשדוהו שיעשה האינו יהודי בשלוחתו כיון שהוא בבית ישראל - דחשוב כאילו עשה המלאכה לצרכו (מ"ב י"א ל"ז)	אפילו לא מיחה באינו יהודי אם כבר הידליק האינו יהודי אינו צריך לצאת אף על פי שנהנה מהנר או מהדורה בעל כרחו - רק שאסור להשתמש לאורו דבר שלא היה יכול לעשות בלא נר או להתחמם נגד המדורה (רמ"א א' מ"ב י"א)	
לצאת מן הבית אם הדליק האינו יהודי בשביל ישראל	אם צוה הישראל להאינו יהודי מתחילה להדליקו צריך לצאת מן הבית (מ"ב י"ג)		אם לא צוה לו להדליק וכ"ש אם מזה לאינו יהודי אינו צריך לצאת מהבית (רמ"א א')	דכיון שעשה האינו יהודי על דעת עצמו מה יש לו לישראל לעשות לא הטריוחו לצאת מהבית בשביל זה (מ"ב י"א)
להפוך פניו מנר שהדליק אינו יהודי בשביל ישראל	אם רוצה לעשות מרת חסידות הפוך וכן מתמיר הרשבי"א (מ"ב י"ד)		מדינא אין צריך להפוך פניו (מ"ב י"ד)	כמו שאינו צריך לצאת מביתו (מ"ב י"ד)
להשתמש לאור הנר שהדליק אינו יהודי במקום שהסבו ישראל ואינם יהודים יחד	אם היה רוב אינם יהודים כשהדליק מותר להשתמש לאורו - ואפילו אם נתוספו עליהם אחר כך ישראל או שהולכו האינם יהודים - ואפילו כשיש רוב ישראל אם יש הוכחה שעשה לצורך עצמו מותר - ואם יש אדם חשוב י"א דהולמים אחריו אפילו איכא רוב נגדו - ואם יש עוד צירוף ספק יש להקל במחצה ישראל (ש"ע ב' מ"ב ט"ו)	דמסתמא אדעתא דרובא קעביד - דעיקר הוא בשעת שהדליק אדעתא של מי הדליק - כיון שאנו רואים שהוא משתמש לאורו מיד אף על פי שרוב ישראל מטמתא כשהדליק מתחילה נמי העיקר אדעתא וידה עביד ונר לאחד נר למנא - דמסתמא הדליק להאדם חשוב - דבמחצה ישראל י"א דאסור רק משום ספק (מ"ב ט"ו י"ח י"ט באדיל מחצה)	אם היה רוב ישראל - או אפילו מחצה על מחצה כשהדליק אסור להשתמש לאורו - אפילו אם נתוספו אחר כך אינם יהודים או רוב דיהתיים - ואין האינו יהודי המדליק בחשבון של רוב - ואפילו הדליק לצורך עצמו וידעין שעשה גם בשביל ישראל אסור - אבל אין למחות בהנהגה להקל בהדליק לעצמו ולישראל (ש"ע ב' מ"ב ט"ז)	

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מלי ישראלי
© המהדורה השנייה

משנה ברורה מן סימן ערה סעיף א עד סימן רעו סעיף ד

דפי סיכום

■ מחזור שנה אחת ■

ה אייר

סימן רעו

דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת - חלק ב'

האופן / הדין	מותר-יעשה	הטעם	אסור - לא יעשה	הטעם
לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת וכדומה	י"א דמותר לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת כשיושב בחושך ואין לו שום נר לאכול, ורבים נהגו להקל ברבר לצוות לאינו יהודי להדליק נרות לצורך סעודה בפרט בסעודת חתונה או מילה - ואין מוחין בדם (רמ"א ב' מ"ב כ')	משום דסבירא לה דמותר אמורה לאינו יהודי אפילו מלאכה גמורה במקום מצוה - על פי ה"א הנ"ל - דמותר שיהיה שוגגין ואל יהיו מיידין (רמ"א ב' מ"ב כ"ג)	אם גמר סעדו או שיעדין לא בירך ברכת המזון או כשיש לו נר אחד פשיטא דאסור לצוות לאינו יהודי להדליק לו - יש להחמיר אפילו בתחילת הסעודה במקום שאין צורך גדול - והשלי"ה מחמיר אף לצורך גדול (רמ"א ב' מ"ב כ' כ"ד)	- דהוי שבות שלא במקום מצוה - דהא רוב פוסקים אסור אמירה לעכו"ם במלאכה גמורה אפילו במקום מצוה (רמ"א מ"ב כ')
לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת כשהוא בין השמשות של ערב שבת או בשל מוצאי שבת	מותר לומר לאינו יהודי להדליק בין השמשות של ערב שבת - ולדפורמ"ג מותר אף בבין השמשות של מוצאי שבת (מ"ב כ"ד)	דבין השמשות לא גורי משום שבות (באה"ל ה')	יש נהגים שלא לומר לאינו יהודי להדליק במוצאי שבת אפילו בין השמשות עד שאמרו הקהל ברכו (מ"ב כ"ד)	יש נהגים שלא לומר לאינו יהודי להדליק במוצאי שבת אפילו בין השמשות עד שאמרו הקהל ברכו (מ"ב כ"ד)
לבנות בית הכנסת בשבת על ידי אינו יהודי	יש להקל בקבלנות אם יש חשש שיתבטל מלבנות הבית המדרש לגמרי, ואפשר שאו מותר אפילו בשכירות אם האינו יהודי אינו רוצה בקבלנות (מ"ב כ"ב)	שלא יתבטל על ידי זה בין הבית הכנסת לגמרי (מ"ב כ"ב)	אסור לבנות בית הכנסת אפילו ירעה המתירין להדליק נר לצורך סעודת שבת - והמ"א אסר אפילו בקבלנות (מ"ב כ"ב)	משום דהוה מצוה שאינה עוברת שיכול לבנותו בחול (מ"ב כ"ב)
לומר לאינו יהודי לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת	מותר לומר לאינו יהודי לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת כדי שלא יבואו רבים לידי מכשול (מ"ב כ"ה)	דכראי הוא בעל העטור להתיר שבות דאמירה במלאכה דאורייתא במקום מצוה (מ"ב כ"ה)	דכראי הוא בעל העטור להתיר שבות דאמירה במלאכה דאורייתא במקום מצוה (מ"ב כ"ה)	דכראי הוא בעל העטור להתיר שבות דאמירה במלאכה דאורייתא במקום מצוה (מ"ב כ"ה)
להשתמש בנר כשאמר לאינו יהודי לילך עמו או שילכו בעצמם והדליק נר להאיר להם	אם משלח האינו יהודי בשלוחתו שילכו בעצמם והדליק את הנר להאיר להם מותר אחר כך לישראל להשתמש בנר הזה (מ"ב כ"ז)	דאין זה מקרי שהדליק בשביל ישראל אף שעיקר הליכתם הוא בשבילו כיון לאורו אע"פ שגם הם צריכים להאיר (מ"ב כ"ז)	אם אמר לאינו יהודי שילך עמו והדליק הנר אסור לישראל להשתמש לאורו אע"פ שגם הם צריכים להאיר (ש"ע ג')	אם אמר לאינו יהודי שילך עמו והדליק הנר אסור לישראל להשתמש לאורו אע"פ שגם הם צריכים להאיר (ש"ע ג')
להשתמש בהנר שמדלקת השפחה כדי להדליק כלי אכילה של ישראל	מותר להשתמש בהנר שמדלקת השפחה כדי להדליח כלי אכילה של ישראל ומותר גם לסייע השפחה בהדחת הכלים בנר זה (מ"ב כ"ז)	דלא מקרי צורך ישראל כיון שאין גוף הישראל נוגע ומנו, ולצרכה מדלקת להדליח הכלים שצריכה להדליח (מ"ב כ"ז)	הפרמ"ג מחמיר שלא ידחו ישראל לבדו את הכלים אחר שהדליקה השפחה הנר (מ"ב כ"ז)	הפרמ"ג מחמיר שלא ידחו ישראל לבדו את הכלים אחר שהדליקה השפחה הנר (מ"ב כ"ז)
לומר לאינו יהודי שילך עמו ליטול נר שדלוק כבר	מותר לבני תורה לומר לאינו יהודי לילך עמו ליטול נר הדלוק כבר ואין חלוק בין נר של שעה לנר של שמונה ורק טלטול שצריך לו לגופא או כשצריך למקומו (רמ"א ג' מ"ב כ"ט ל' ל"א)	הואיל דהאינו יהודי עושה רק טלטול הנר בעלמא שהוא רק משום מקצה ומקצה מותר על ידי טלטול מן הצד כגון באחורי ידיו או בין אצילי ידיו וכיוצא בזה כשמביא האינו יהודי באסורא לית לן בה (רמ"א ג' מ"ב כ"ט ל' ל"א)	אין להתיר אינו בני תורה לומר לאינו יהודי שילך עמו עם נר הדלוק כבר - ואפילו לבני תורה נכון להחמור שלא לומר לאינו יהודי שילך עמו במרוצה - ושלא יאמר לו לטלטלו כדי שלא יגב או שלא יפסל (מ"ב כ"ט ל' ל"א)	אין להתיר אינו בני תורה לומר לאינו יהודי שילך עמו עם נר הדלוק כבר - ואפילו לבני תורה נכון להחמור שלא לומר לאינו יהודי שילך עמו במרוצה - ושלא יאמר לו לטלטלו כדי שלא יגב או שלא יפסל (מ"ב כ"ט ל' ל"א)
להשתמש בנר שהדליק אינו יהודי לצורך ישראל כשכבר היה נר דלוק שם	מותר להשתמש לאורו בעוד שהנר ראשון דלוק כשהיה יכול מתחילה במקום הזה על כל פנים להנות קצת לאור הנר הראשון (ש"ע ד' מ"ב ל"ב)	כיון דהיה יכול להשתמש באותו מקום לאור הנר (מ"ב ל"ב)	אסור להשתמש לאורו לאחר שיכבה הראשון - ולכו"ע אסור לומר לו להדליק (ש"ע ד' מ"ב ל"ב)	אסור להשתמש לאורו לאחר שיכבה הראשון - ולכו"ע אסור לומר לו להדליק (ש"ע ד' מ"ב ל"ב)
להשתמש כנגד מדורה שהיה דלוק מערב שבת ובא אינו יהודי והוסיף עדים בשבת בשביל ישראל	יש להתיר לעת הצורך קודם שיכלו העדים הראשונים (מ"ב ל"ג)	לפי הדיעה א' בסעיף א' ובפרט דהב"ח מיקל לכו"ע (שעה"צ ל"ז)	אסור להשתמש כנגדו לאחר שיכלו העדים הראשונים (מ"ב ל"ג)	אסור להשתמש כנגדו לאחר שיכלו העדים הראשונים (מ"ב ל"ג)
להשתמש בנר הדלוק שנתן בו אינו יהודי שמן כשהיה כבר שמן	מותר להשתמש בהנר עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר (ש"ע ד')	אף דעל ידי תניית השמן נתוסף האור כיון דבלאו הכי היה יכול מתחילה להשתמש לאורו קצת (מ"ב ל"ד)	אחר הזמן שכבר כלה השמן שהיה בו מכבר אסור להשתמש בו (ש"ע ד')	אחר הזמן שכבר כלה השמן שהיה בו מכבר אסור להשתמש בו (ש"ע ד')
להשתמש או לצוות לאינו יהודי שיעשה מעשה שתוסף האור	אם עשה האינו יהודי דבר שעל ידי זה נתוסף האור מותר להשתמש בו (מ"ב ל"ד)	כיון דבלאו הכי היה יכול מתחילה קצת להשתמש לאורו (מ"ב ל"ד)	אסור גמור לכתחילה לצוות לאינו יהודי שיעשה מעשה שתוסף האור כגון ליתן בו שמן או איהו תיקן בהנר (מ"ב ל"ד)	אסור גמור לכתחילה לצוות לאינו יהודי שיעשה מעשה שתוסף האור כגון ליתן בו שמן או איהו תיקן בהנר (מ"ב ל"ד)
להשתמש בעששית שקורין לאמפ שהוסיף האינו יהודי שמן, ודרך הוא לכבות הפתילה קודם שנותנים בו שמן מחדש	אם עשה האינו יהודי שלא בצווי ישראל אף דעשה לצורך ישראל יש לזון בו להקל - שיהיה מותר עד שיכלה השמן לגמרי (באה"ל וכן)	כהדיון דאינו יהודי שרצה למחוט ונכבה בידו וחזר והדליקה דמותר להשתמש לאורו משום דהוי כמו לצורכו כיון שנכבה בידו אם כן הוא הדין כשכבה אותו בידים ועליו להדליקו שנית - דהוי הדלקה בודיתר (באה"ל וכן)	אם עשה האינו יהודי בצווי ישראל אסור להשתמש לאורו לגמרי (באה"ל וכן)	אם עשה האינו יהודי בצווי ישראל אסור להשתמש לאורו לגמרי (באה"ל וכן)
לומר לאינו יהודי לעשות מדידה או להסיק תנור בית החורף מפני הקור כשאין הקור כל כך גדול	מותר לומר לעשותו לצורך קטנים ואו מותר אפילו לגדול להתחמם כנגדו - אבל צריך להכין מבעוד יום הפחמים שיהיו מומנים בשבת לפני האינו יהודי (ש"ע ד' מ"ב מ"ג)	כיון דעיקר נעשה בשביל הקטנים - דאסור לישראל לטלטלם בשבת ולהכינם לפניו (ש"ע ד' מ"ב מ"ג)	אם הקור אינו כל כך גדול ונעשה בשביל שניהם לקטנים וגם לצורך גדולים אסור לגדולים להתחמם כנגדו וכ"ש אסור אם נעשה בשביל לצורך גדולים לבד (ש"ע ד' מ"ב מ"ג)	אם הקור אינו כל כך גדול ונעשה בשביל שניהם לקטנים וגם לצורך גדולים אסור לגדולים להתחמם כנגדו וכ"ש אסור אם נעשה בשביל לצורך גדולים לבד (ש"ע ד' מ"ב מ"ג)
לומר לאינו יהודי לעשות מדידה או להסיק תנור בית החורף כשהקור גדול	מותר לומר לעשות אפילו לצורך גדולים אפילו לומר לו בפרוש בשבת להסיק, אבל צריך להכין מבעוד יום הפחמים שיהיו מומנים בשבת לפני האינו יהודי (ש"ע מ"ב מ' מ"ג)	שהכל חולים אצל הקור - דאסור לישראל לטלטלם בשבת ולהכינם לפניו (ש"ע ד' מ"ב מ"ג)	אסור להסיק אחר מנחה בשבת שהיא למוצאי שבת אם כבר נתחמם בבוקר והייבים למחות לאינו יהודי שלא להסיק עד עת אחר צאת הכוכבים - ואפשר דאסור אחר מנחה אפילו לא נתחמם בבוקר (מ"ב מ"ב שעה"צ מ"ב)	אסור להסיק אחר מנחה בשבת שהיא למוצאי שבת אם כבר נתחמם בבוקר והייבים למחות לאינו יהודי שלא להסיק עד עת אחר צאת הכוכבים - ואפשר דאסור אחר מנחה אפילו לא נתחמם בבוקר (מ"ב מ"ב שעה"צ מ"ב)
למחות ביד הנהגים היתר לומר לאינו יהודי לעשות מדידה או להסיק תנור בית החורף אף על פי שאין הקור גדול ביום ההוא	צריך להזהרם שלא לומר בשבת להסיק או לעשות המדידה, אלא יקצבו עמו בקבלנות שסיק לו כל ימות החורף בעת שיהיה קר (מ"ב מ"ד)	דאו אף אם האינו יהודי יסיק כשאין הקור גדול אפשר דהו"ל כאילו עשה מרעהו ואין צריך לצאת מביחו (מ"ב מ"ד)	אין למחות בהם (מ"ב מ"ד)	אין למחות בהם (מ"ב מ"ד)

וה"ה שמותר ליגע במנורה שבכהכ"ג בקבועה על מקום אחד והנרות דולקות עליו ובלבד שלא יגענו אבל אם היא תלויה אפילו ליגע בה אסור שבקל יגענו ואפילו כשכבר כבו הנרות. ויש מחלוקת אימת נקרא מודעת אם בעינן דוקא שיניחו ע"ד שיהיה שם כל השבת או אפילו רק בכניסתו לחוד. והנרות שאנו מדליקין על השלחן דעתנו לטלו למחר ע"י א"י ולדעת המקילין אין דינו כמניח ולא נעשה השלחן והמפה בסיס לאיסור, ואם נפל נר של שעה או חלב על השלחן ואין א"י [או קטן] מזומן לפניו שרי לנער בעצמו דבמקום פסידא סמכינן על המקילין דלא מקרי מניח כיון שהיה דעתו לסלק למחר.

באיזה אופנים ליכא איסור טלטול כלל? אם היה מונח על השלחן בין השמשות גם ככרות ושאר דברים שצריך לשבת הם חשובים יותר מן שלהבת הנר הדולקת ונעשה בסיס לגבייהו ושרי לכו"ע לנער ואם א"א לנער במקום זה משום פסידא רשאי לטלטל השלחן למקום אחר ולנערו שם. ואם צריך למקום שעומד השלחן להושיב שם איזה דבר רשאי לטלטל השלחן ואפילו בעוד שהנרות דולקות עליו. ומנהג נכון ליתן ככר הצריך לשבת על השלחן קודם הדלקת הנרות כדי שיהא מותר לטלטל את השלחן כשיהיה צריך לו, ורק אם הנר הוא של שמן יזהר מאד לטלטל השלחן בנחת כדי שלא יבא לקרב השמן להפתילה או לרחק. ולאחר שכבו הנרות אינו רשאי לטלטל השלחן עם המנורה שעליה דהא יכול לנערה מתחלה והוא שהיתה של מתכות וליכא פסידא בניעורה.

באיזה אופן מותר לכבות הנר בשבת? מותר לכבות הנר בשביל שישן החולה שיש בו סכנה, ודוקא בשא"א להוציא החולה למקום אחר או להסתיר האור ממנו ע"י כפיית כלי על גביו או ע"י הוצאה לחדר אחר דאל"ה בודאי יותר טוב לטלטל מוקצה מלעבור על איסור כביה. וכשיקין אה"כ מותר לדלוק הנר בשבילו ובכל זה אם א"י מזומן לפניו ואפשר לעשות על ידו בלי איחור יעשה על ידו. וה"ה כשמתיירא מפני לסטים ואין לו עצה להסתיר את האור ג"כ מותר לכבות, וה"ה בשביל החולה שהוא ספק סכנה ג"כ מותר לכבות אבל בשביל חולה שאין בו סכנה אסור לכבות.

איזה כיבוי הוא מלאכה שאין צריך לגופה ואיזה הוא צריך לגופה? כיבוי הוא מלשצ"ל שא"צ לתכלית המלאכה כי א"צ לכיבוי בשביל עצמו אלא שהוא מכבה מפני איזה ענין כגון כדי שישן החולה או שהוא חס על השמן שבנר שלא ידלק כולו עכשיו או שהוא חס על חרס הנר שלא יתקלקל מפני חוזק ההדלקה או שמכבה עצים דולקים מפני שחס עליהם או שמכבה את הדליקה מפני שחס על ממונו כ"ז מקרי אינו צריך לגופו וכן דלמיון בשאר מלאכות כגון החופר גומא וא"צ אלא לעפרה שהמלאכה היא הגומא וחיוב בבית משום בונה ובשדה משום חורש וכיון דא"צ לגומא הוא מלאכה שאין צריך לגופה. ואין לך כיבוי הצריך לגופו אלא כשהוא מכבה עצים כדי לעשות מהן פחמין דהלא זה צריך לגוף המלאכה וכן כשהוא מכבה את הפתילה מפני שצריך להכבה שיהא נאחו בה האור יפה כשיחזור וידליקנה.

נר שהדליק בשבת האם מהו לטלטלו לאחר שכבה? נר שהדליק בו באותה שבת אע"פ שכבה אסור לטלטלו אפילו לא נשאר בו שמן כלל. וכן מותר השמן שבנר שהדליק בו באותה שבת אסור לטלטלו ולהסתפק ממנו באותה שבת וה"ה מותר הנר העשוי מחלב ושעוה שהדליק בו באותה שבת וכבה. אם יש אימת א"י עליו ע"י הנר מותר לטלטלו לאחר שכבה. ונר זה שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ולצורך מקומו ואין חילוק בכל זה בין הנר שהדליק בו השמן ובין המנורה שהדליקו בה הנרות. וי"א דמי שהוא איסטניס והנר מאיס עליו מותר להוציאו כשהוא מונח במקום שיכתו אבל אם הוא מונח במקום אחר גם האיסטניס אסור לטלטלו ממקום למקום, וי"א דאף מי שאינו איסטניס אם הוא אומר שמאוס עליו שרי לסלקו מעל השלחן ודוקא בנר של חרס או עץ שהוא מאוס בודאי אבל של מתכת לא מאיס, ויש להחמיר באינו איסטניס.

האם ע"י נתינת לחם מותר לטלטל הנר? לטלטל נר ע"י שנותנין עליו לחם בשבת אסור. ואם נתן עליו הלחם מבע"י יש מי שמתיר לטלטלו בשבת אם הלחם הוא חשיב אצלו יותר מהשמן וה"ה אם מניח שאר דבר חשוב, ואין לסמוך עליו כיון דהמנורה עיקר עשייתה בשביל השלהבת לכן נעשית המיד טפל ובסיס להשלהבת ולא ללחם ושאר דברים אחרים אף שהם חשובים יותר.

הדליק נכרי נר בבית ישראל מתי מותר בהנאה ומתי אסור? אם יש נר בבית ישראל ובא א"י והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו בעוד נר ראשון דולק ודוקא כשהיה יכול מתחלה במקום הזה עכ"פ ליהנות קצת לאור הנר הראשון, ולכתחלה לומר לא"י להדליק אסור בכל ענין, אבל לאחר שיכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני וכן אם היתה מדורה שנדלקה מע"ש ובא א"י והוסיף עצים בשבת בשביל ישראל אסור להתחמם כנגדה לאחר שישביל העצים הראשונים וקודם שיכלו יש להחיר לעת הצורך. וכן אם נתן שמן בנר הדולק וכן אם עשה שאר תיקון בהנר בשביל ישראל שע"י ניתוסף האור אף דבודאי אסור גמור לכתחלה לצוות לא"י לזה אפ"ה מותר להשתמש לאורו עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר ואח"כ אסור.

מתי מותר למחות בנכרי המדליק ומתי צריך למחות? מותר למחות בא"י שבא להדליק נר או להוסיף שמן ודוקא כשהנר של א"י אבל כשהנר של ישראל צריך למחות בו ומכין דמיחה בו והראה לו דלא ניהא ליה שיעשה בשבת בשבילו מותר להשתמש לאורו ואפילו אם היה הנר של ישראל בבית ישראל, וכ"ז כשלא יערים במאחור.

באיזה אופנים מותר להסיק תנור בית החורף בשבת? בארצות קרות מותר לא"י לעשות מדורה או להסיק תנור בית החורף בשביל הקטנים ומותרין הגדולים להתחמם בו אבל אם נעשה בשביל שניהן ביחד אסור, ואפ"י בשביל הגדולים מותר אפילו לומר בפירוש בשבת להסיק אם הקור גדול שהכל חולים אצל הקור ולא כאותם שנהגים היתר אע"פ שאין הקור גדול ביום ההוא ומ"מ אין למחות בהם דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מודיין ועכ"פ יזהרו שלא לומר לו בשבת להסיק או לעשות המדורה אלא יקצבו עמו בקבלנות וסיסיק לו כל ימות החורף בעת שיהיה קר. ומ"מ להסיק אחר מנחה בשבת שיהא למו"ש אסור מאחר דכבר נתחמם בבוקר ואע"פ שכבר נתקרר אינו קר כ"כ שיהא האדם נחשב כחולה אצל קרירות זה ולכן חייבים למחות לא"י שלא להסיק עוד עד אחר צאת הכוכבים ומ"מ הכל תלוי לפי הקור ולפי בית החורף. וצריך להכין מבע"י הפחמים שיהיו מזומנים בשבת לפני הא"י כי אסור לישראל לטלטלם בשבת ולהכינם לפניו.

האם מותר לפתוח או לנעול דלת לפני הנר או המדורה? נר בין של שמן או שעה והכל שמונה אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת אפילו אם הוא פותחו בנחת שמה יכבנו הרוח ודוקא כשהוא נגד פתיחת הדלת ממש וקרוב אל הדלת, ואפילו אם אין הרוח מנשב עתה ויש מקילין בזה ובמקום הרחק יש להקל בזה כשפותח הדלת בנחת לאט לאט שלא יגרום הדלת גופא לרוח שיבא, אבל לנעול הדלת כנגדו מותר וה"ה בחלון שכנגד הנר שעל השלחן ואם הוא קבוע כמותל שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת בצדו ולנעול שרי וכשנעול בכח אסור אלא פתוח ונועל בנחת. ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנו או מרחיקו ממנו אסור לפתוח ולנעול ואם הוא פתוח ונועול בנחת בענין שלא יהא פסיק רישיה מותר ואין אסור בטלטול הדלת משום הנר המוקצה הקבוע בה. ובנר של שעה ושל חלב מותר לפתוח ולנעול אע"פ שהוא קבוע בדלת ואם הוא בענין שיש לחוש שע"י הפתיחה ונעילה יכבה לגמרי אף בשל שעה אסור. אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפ"י אין שם אלא רוח מצויה ואם אין שם רוח כלל מותר ואם ע"י דפיקת הדלת עושה רוח מצויה אסור, אבל אם היה פתוח כנגדה מותר לסגור.

הניח נר על השלחן בשבת שלא מדעת האם מותר לטלטלו? נר שכה נר על הטבלא מבעוד יום שלא מדעת ואפילו אם הניחו על הטבלא בכונה אך לא היה דעתו שישאר שם בשבת ואח"כ שכחו שם מנער את הטבלא כשצריך לה והוא נופל אפ"י אם הוא דולק רק שלא יכין לכבותו וה"ה בכ"ז בזמנו לענין השלחן עם הנרות, ודוקא אם הוא מנערו בנחת דאל"ה הוא פסיק רישיה [וטוב לעשותו ע"י א"י במקום שא"צ כ"כ ואז אפילו בנר של שמן שרין] ואם אין א"י מזומן יעשה ע"י קטן ובלבד שיהא נר של שעה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן א"א שלא יקרבונו אל הפתילה ונמצא מבעיר ודוקא בנעור אמרינן דהוא פסיק רישיה אבל טלטול בעלמא את הטבלא או השלחן ממקום למקום שרי אפילו מונח עליו נר של שמן ודוקא אם הוא מטלטלו בנחת.

הניחו מדעת האם מותר לטלטלו? אם הניחו עליה מדעת אסור לנערה שהרי הטבלא היא בסיס לדבר האיסור, ומי"מ מותר ליגע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר

בשבת חנוכה באיזה אופן מותר לטלטל הטמ עם הנרות ממקומם? **הנב בענינו** **הלבנת דיומא** כל הזכות שמורה וסודו להניקם מל ירושם המהלל ומשולל **הלבנת דיומא** ללימוד שלחן ערוך אורח ים משנה ברורה **דולר פון** **דולר פון** **דולר פון**

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן רעו סעיף ד
עד סימן רעט סעיף ד

ו' אייר

■ מחזור שינה אחת ■

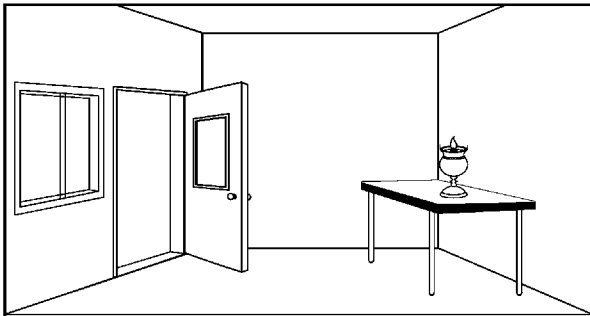
1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהגות המפעל

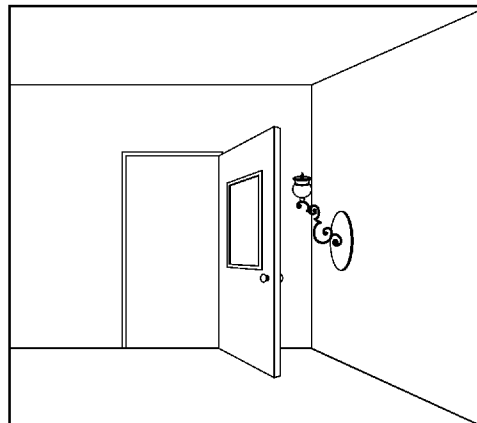

סימן רע"ז - שו"ע סעיף א
נר שמונח אחורי הדלת, אסור לפתוח הדלת כדרכו, שמא יכבנו הרוח. אבל לנעול הדלת כנגדו, מותר וזה"ה בחלון שכנגד הנר שעל השלחן

מ"ב ס"ק ב'
אחורי הדלת, כגון דלת שנפתחת לפנים ומאחריה מונח בבית נר דלוק, ודוקא כשהוא נגד פתיחת הדלת ממש וקרוב אל הדלת בענין שכשיפתח הדלת יוכל להכבות ע"י הרוח המנשב מבחוץ, ומה שכתב כדרכו... טעות סופר הוא דאפילו אם הוא פותח הדלת בנחת מכל מקום הרוח הבא מבחוץ מנשב ואסור

סימן רע"ז - מ"ב ס"ק ה'
לעשות מדורה. ה"ה להסיק תנור בית החורף

שו"ע סעיף א'
ואם הוא קבוע בכותל שאחורי הדלת, אסור לפתוח הדלת ולנעול כדרכו שמא תהא הדלת נוקשת עליו ותכבנו, אלא פותח ונועל בנחת.

מ"ב ס"ק ה'
קבוע בכותל. ר"ל שהדלת פותחת לפנים והנר קבוע בכותל באופן אם יפתח הדלת תנקש ותגיע אל נר שלאחוריה

שו"ע סעיף א'
ואם הוא קבוע בדלת עצמו, שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו ממנו, אסור לפתחו ולנעלו.

לכפות קערה ע"ג הנר
מעט אויר
בין הכלי להנר

שו"ע סעיף ה'
מותר לכפות קערה ע"ג הנר בשבת כדי שלא יאחזו האור בקורה.

מ"ב ס"ק כ"ד
אך יזהר להניח מעט אויר בין הכלי להנר דאל"כ יכבה הנר:

מטה הטבלא ומורידו לארץ ואח"כ מנערו

שו"ע סעיף ג'
שכח נר על הטבלא, מנער את הטבלא והוא נופל, אפי' אם הוא דולק, רק שלא יכוין לכבותו

מ"ב ס"ק י"ד
מנער וכו'. בשצריך להטבלא ואע"ג דאפשר שיכבה הנר ע"י הנפילה אפ"ה מותר דלא הוי פסיק רישיה וקי"ל דדבר שאין מתכוין מותר וכתב במאירי דדוקא אם הוא מנערו בנחת [דהיינו שמטה הטבלא ומורידו לארץ ואח"כ הוא מנער] דאל"ה הוא פסיק רישיה

לומד נכבד! - הננו בוח להבהיר שהציונים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציונים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם ברעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף לזכותו.

ציונים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

נשים וקטנים מהו לקראם לעלות לתורה או להיות הבעל קורא?
 הכל עולים למנין שבעה [אבל לא למנין שלשה וה"ה למנין דה"ו שיש ב"ר"ח ויו"ט ויו"ה כ"ג אין עולה] אפילו אשה וקטן שיוודע למי מברכין, ואף אם אין שם כהן אלא קטן קורין אותו וי"א שאין מחוייבין לקרותו וכן נוהגין. ויותר מזה נוהגין כהיום שאין קורין קטן כלל לשום עליה אפילו אם כבר נשלם מנין הקרואים אלא למפטיר, ומ"מ אין יכול להיות מקרא את העולים וכל הצבור יהיו יוצאים ידי חובתן בשמיעה ממנו עד שיביא שתי שערות [ומשהוא בן י"ג שנה בחזקה שהביא שתי שערות לענין זה] ומ"מ כשאין שם קורא אחר ותחבטל הקריאה לגמרי אפשר דיש להקל אפילו אם לא הביא עדיין שתי שערות. נשים אע"פ שאין חייבות בת"מ מ"מ חייבות לשמוע קריאת ספר כאנשים ואין נוהגות ליהרר בזה ואדרכה יש מקומות שנוהגות הנשים לצאת חוץ כעת הקריאה, ובכ"א אמרו חכמים אשה לא תקרא בצבור מפני כבוד הצבור. ואלו דוקא מצטרפים למנין הקרואים אבל לא שיהיו כולם או רובם נשים או קטנים. ודין עבד כנעני כדון אשה אבל אם אמו מישראל מותר לעלות. ואסור לקרות בראש מגולה אפילו הוא קטן וכן קטן שהוא פוחח אסור לקרותו לתורה.

מפטיר האם הוא ממנין הקרואים? מה שנהגו למכור ששי בפני עצמו יש קצת סמך מהזוהר שלא לך ואחרון מוכרים בפ"ע דאחרון חביב שמסיים בו, נוהגים לקרות שבעה ולגמור עמהם הפרשה וה"ה דיכול להוסיף עוד על השבעה ואומר קדיש וחזור וקורא עם המפטיר מה שקרא השביעי. וכן נוהגים ביו"ט שאין מפטיר ממנין הקרואים אלא קורא בפני עצמו בפרשה של חובת היום והקדיש אומר מקודם אבל בחול שאסור להוסיף על מנין הקרואים השלישי הוא מפטיר. ובימים שמוציאין ב' ספרים או ג' המפטיר קורא באחרונה ובין כשמשלימין המנין או שמוסיפין על המנין הכל עולים בשני ספרים הראשונים. ואומרים קדיש קודם שעולה המפטיר בשבת אבל בחול שהמפטיר ממנין הקרואים אומרים קדיש אחר המפטיר [דהיינו אחר שמכניסין הס"ת להיכל] ולא קודם דאין אומרים קדיש עד שנשלם המנין ובחוד"מ פסח וסוכות אומרים קדיש אחר שקרא הרביעי דאז כבר נשלם מנין הקרואים.

קטם האם יכול לעלות למפטיר? קטן יכול לקרות בפרשת המוספין או בדי פרשיות שמוסיפין בארז ויש מחמירין שלא לקרותו לקטן לפרשת זכור וכן לפרשת פרה. ובימים א' של שבועות שקורין המרכבה למפטיר וכן בשביעי של פסח שקורין השירה ובשבת שובה ג"כ נוהגין שאין קורין אותו לכתחלה למפטיר וי"א דהקטן לא יקרא בדי פרשיות. ואמנם גם כשאר מפטיר ג"כ דוקא בקטן שהגיע לחינוך שיוודע לכתחן האותיות בטוב.

אין מי שיפטיר רק מי שכבר עלה מה יעשו? אם לא נמצא מי שיוודע להפטיר אלא אחד מאותם שעלו לקרות בתורה וכבר אמר ש"צ קדיש אחר קריאת הפרשה זה שרוצה להפטיר צריך לחזור ולקרות ואפילו השביעי רוצה להפטיר ויברך על קריאתו תחלה וסוף, ומ"מ נכון יותר שיקרא המפטיר אחד מן הקוראים ולא השביעי. אבל אם לא אמר קדיש יפטיר בנביא מי שעלה לשביעי אם יודע וא"צ לחזור ולקרות בתורה והקדיש יאמר אחר קריאת הפרשה וברכותיה. וה"ה בכל מפטיר כששכח לומר הקדיש מקודם ונזכר אחר שכבר קרא המפטיר בתורה לא יאמר הקדיש עד לאחר קריאת הפרשה וברכותיה. ואם השביעי אינו יודע ויצטרך לעלות למפטיר אחד מהקוראים אז בכל גווי צריך לחזור ולקרות ולברך בתורה לשם מפטיר, ואם יש אחרים שיוודעים להפטיר לא יפטיר מי שעלה כבר. וה"ה בשבת של חזון אפילו נמצא מי שיוודע להפטיר בנביא רק שלא ידע לקונן כנהוג ג"כ דינא הכי ובמקום שהמנהג שקוראים הרב למפטיר לא יקראוהו מקודם לשלישי. אם קראו לאדם לתורה בבית הכנסת אחרת ונודמן לו אותה הפרשה שקרא היום צריך לחזור ולברך.

טעה וסיים הפרשה עם הששי מה יעשה? אם טעה ש"צ וסיים הפרשה עם הששי ואמר קדיש א"צ לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר מה שקרא עם הששי וא"צ לחזור ולומר קדיש, אבל אם נזכר קודם שאמר הקדיש אז צריך לקרות אחד לשביעי ממה שקרא כבר ויסיים הפרשה עמו ויאמר קדיש ואח"כ יחזור לקרות איזה פסוקים למפטיר כמו שרגיל תמיד. קרא הפרשה בתפלת שחרית בשבת ודילג פסוק אחד או תיבה אחת חוזר וקורא הוא ושנים עמו ויברך לפניו ולאחריה על הג' פסוקים.

האם מהני תנאי שיכול לטלטל הנר לאחר שכבה? אפי"ה התנה מע"ש על נר זה שיטלטלנו משיכבה אסור לטלטלו אחר שכבה ונוהגין לטלטלו ע"י א"י ואין בזה משום איסור אמירה לא"י והאיל והמנהג כך הוי כאילו התנה עליו מתחלה ושירי אפילו אם אינו צריך לו לצורך גופו ומקומו רק שלא יגנב או שלא יפסד. ואם העמיד עשית על השלחן ודעתו היה שידלק כל היום כולו וכבה אפשר דאסור לטלטלו אף ע"י א"י ודוקא כדי שלא יגנב אבל לצורך גופו ומקומו שרי ע"י א"י בכל גווי.

מנורה שלא הדליקו בו מעום האם מותר לטלטלו? מנורה אפילו היא חדשה שלא הדליקו בה מעולם בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה דחיישינן שמא תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי ואם דרכה להיות רפוי שרי, ואפילו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים אסור לטלטלה. ואסור לטלטל נרות שלנו אף שלא הדליקו בו מעולם דהרי הם עשויין של פרקים.

דיני עונה. עונת תלמידי חכמים הבריאים [לאפוקי הלוישי כה אינם חייבין רק לפי כחן] מליל שבת לליל שבת לבד ליל טבילה ויהיה זהיר לקיים עונתו. מצוה לאכול שום כע"ש או כליל שבת וה"ה שאר דברים המרכים זרע וי"א דשומים מבטלים תורה רק שומים צלויים מרכים זרע. כל דברים מלוחים ממעטים וכן קטניות. ועדשים מבושלים כשאין מלוחים מרכים. מותר לבעול לכתחלה בתורה בשבת ואין בו משום חובל ולא משום צער לה. וי"א דבמקום שנתפשט המנהג להחמיר בזה אין להקל להם וי"א דחלילה לעשות איסור בזה והמחמיר אינו אלא מן המתמיהין. ולכתחלה ראוי ליחדן אחר החופה יחוד גמור קודם השבת שלא יהי' כקונה קנין בשבת.

על איזה תפלות מחזירין בשבת? נוהגים שבשבת מאחרין יותר לבא לכה"ג מבחול ומ"מ צריכין ליהרר שלא לעבור זמן ק"ש. ונוהגין להרבות בזמירות של שבת כ"מ לפי מנהגו ובכל דבר שמוסיפין בשביל שבת ואפילו נשמת אם לא אמרו אין מחזירין אותו מלבד אם לא אמר לאל אשר שבת ולאחר תפלת ח"י יאמר כך בלי ברכה ויתחיל משבח נותנים וכו' משא"כ שאר זמירות אם שכח אין חיוב לאמרן אחר התפלה. ואם נזכר קודם שאמר בא"י יוצר המאורות שלא אמר לאל אשר שבת אפשר דיש לחזור ולהתחיל מלאל אשר שבת. לא ידלג לכתחלה הנוסח דלאל אשר שבת או הכל יודוך כדי להתפלל בצבור.

האם טוב להאריך בזמירות בתפלת שבת? יש להאריך ולהנעים בזמירות אבל לא להאריך הרבה וכבר הפליגו הקדמונים בגנות המשוררים המאריכים ומפרידים אות מחברתה ותיבה מחברתה וביותר מצוי קלקול ע"י הגנונים בסיום הברכה כשעונין הקהל אמן לפעמים עונין קודם שיסיים ממש הברכה ולפעמים מאריכין בניגון אחר סיום התיבה ועונין בהפסק גדול אמן, ואין למחות כמאריך בהם אע"פ שהמוחה מכויין משום ביטול תורה ומ"מ יש ליהרר מאד שלא לעבור זמן ק"ש ותפלה.

כמה קרואים קורין בשבת ויו"ט? מוציאין ס"ת ויש לומר בריך שמייה בתפחת הארון בין בשבת ובין בחול. והנותן ס"ת והמקבלו צריך שיהא בימין ואפילו אם הוא איטר יד אין לשנות בזה. וקורין בו שבעה וכל אחד יברך לפניו ולאחריה ואם רצה להוסיף מוסיף וי"א שאין כדאי להוסיף להרבות בברכות אך במקום הצורך כגון חתונה או ברית מילה וכל כה"ג אין לחוש לזה, ונכון שלא להוסיף הרבה מפני טורח הצבור ובמקום שיש לחוש לתרעומות איזה אנשים כשלא יקראו להם לתורה א"צ לדקדק בזה, ובשבת שקורין ב' פרשיות יש לקרות מנין חצי הקרואים מהשבעה בכל סדרה שקורא להרביעי קצת מהסדר א' ומהסדר ב' ג' פסוקים עכ"פ ואין לחוש במה שיוסיף על השבעה בסדר ב', וביו"ט אין להוסיף מלבד בשמחת תורה שמוסיפין הרבה, גם בכל יו"ט אין המפטירין ממנין הקרואים, וכשחל יו"ט בשבת מותר להוסיף על שבעה אך כשחל יו"ט בשבת טוב לכתחלה שלא להוסיף על שבעה.

האם מותר לחזור ולקרות מה שכבר קראו? מותר לקרות עולים הרבה אע"פ שקרא זה מה שקרא זה וחוזר ומברך אין בכך כלום ומ"מ אינו עולה מן המנין אם לא שהוסיף לכל הפחות שני פסוקים על מה שקרא הראשון דאז ידעבד עולה למנין. ויש אוסרים לחזור ולקרות וכן נהגו חוץ מבשמחת תורה שנהגו להרבות בקרואים וי"א דה"ה בחתונה אבל מנהגנו שלא לקרא לזה מה שקרא כבר אחד אף בחתונה.

האם צריכין לדקדק שהמפטיר לא יקרא כל הפסוקים שכבר קרא האחרון?
 הגב' בעניגון...
 חב"ת דיומא
 כל הזכויות שמורות
 וחסוד להחייב על ידו
 © המחלת המעלה

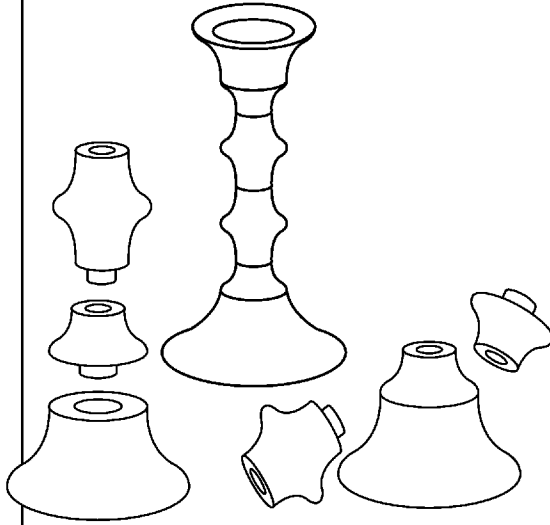
Sponsored By: DollarPhone

זכות תלמוד

ללימוד שלחן ערוך אורח
 עם משנה ברורה

והוי זהיר...

ולהנעים. היינו לאמרם בניגון שיש בו נעימה כעין שעושיך בפסוקי דזמרה אבל לא להאריך הרבה וכבר הפליגו הקדמונים בגנות המשוררים המאריכים ומפרידים אות מחברתה - ותיבה מחברתה. וביותר מצוי קלקול ע"י הנגונים בסיום הברכה כשעונין הקהל אמן לפעמים עונין קודם שיסיים ממש הברכה ולפעמים מאריכין בניגון אחר סיום התיבה ועונין בהפסק גדול אמן

סימן רע"ט - שו"ע סעיף ז'
מנורה, בין גדולה בין קטנה, אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה דחיישינן שמא תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי;

שו"ע סעיף ז'
ואפילו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ורומה לשל פרקים, אסור לטלטלה.

דפי צעורים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן רעט סעיף ד
עד סימן רפג סעיף א

ז' אייר

■ מוזזר שינה אהת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת המפעל

והוי זהיר...

סימן רפה - מ"ב ס"ק ו
וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י, התרגום יש לו מעלה שניתן בסניי וגם הוא מפרש כל מלה ומלה ופירש"י יש לו מעלה שהוא מפרש את הענין ע"פ מדרשי חז"ל יותר מהתרגום - ובאמת כן ראוי לנהוג לכל אדם שילמוד בכל שבוע הסדרה עם פירש"י לבד התרגום כי יש כמה פרשיות בתורה ובפרט בחלק ויקרא שא"א להבינם כלל ע"י תרגום לחוד.

מ"ב ס"ק ו'
אם אפשר לו שלא יפסיק בשמו"ת על שום דבר הוא טוב ויפה מאד וכן ראיתי מהמדקדקים עושיין כן - וכן ראוי לבעל נפש לעשות :

סימן רפד - שו"ע סעיף ג
צריך לכוין לברכות הקוראים בתורה ולברכות המפטיר ויענה אחריהם אמן, ויעלו לו השלים מנין מאה ברכות שחיסר מנינם בשבת.

וע"כ מצוה על העולים שיברכו בקול רם כדי שכל הקהל ישמעו ויוכלו לענות אמן

מ"ב ס"ק ו'
ויענה אחריהם אמן. דע"י עניית אמן חשוב כאלו היה מברך לעצמו.

דפי צעורים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן רפג סעיף א
עד סימן רפו סעיף ב

ח' אייר

■ מוזזר שינה אהת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת המפעל

שנפטר באותו שבוע וי"א שאין מזכירין או נשמות כלל. ואפילו חל מילה בשבתות ההם אפ"ה אומרים דהא אומרים אותו בימי חדש ניסן כשמברכין חדש אייר [וה"ה] אם יש מילה בניסן ג"כ אומרים אותן אבל כשחל ר"ח אייר בשבת אין אומרים אותו וכ"ש שאין מזכירים בו נשמות וכן בכל חודש ניסן אף בימים שלאחר הפסח דהוא תוך הספירה ג"כ אין מזכירין בו נשמות אבל אה"ר אומרים בו.

היאך מעבירין הסדרה? אע"פ שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבן וה"ה ראוהו ושמועין וכי"ב צריך לקרותו ג"פ ויש מחמירין דבעטרות ודיבן שיש בו תרגום ירושלמי צריך לקרות שם התרגום. ולא יקדים לקרות קודם אותו שבוע וגם לא יאחר. ולא יקרא אחד מקרא ואחד תרגום ויכוין לשמוע מהש"ץ אלא צריך לקרות ב"פ מקרא חוץ ממה ששמע מהש"ץ אם לא שקרא אז ג"כ בפיו ובעיניו יוצא פ"א כמה ששמע מהש"ץ ויש מחמירין אפי' דיעבד. ובענין הקריאה י"א שיקרא כל פסוק ב"פ ותרגום עליו וי"א שיקרא כל פרשה ב"פ ואח"כ התרגום ודעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד. מי שהוא בקי בטעם ובנקודות בע"פ טוב להדר לקרות בס"ת גופא.

האם יכולין לקרות רש"י במקום תרגום? אם למד הפרשה כפירוש רש"י חשוב כמו תרגום וע"כ יוצא כמה שקורא שני פעמים מקרא ואחד פירוש רש"י ואותן פסוקים שאין עליהם פירוש יקרא אותן ג"פ וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י, אבל אם קראה בשאר לעז שהוא מפרש רק את המלות לחוד לא יצא י"ח במקום תרגום. מי שאינו בר הכי שייכין את פירוש רש"י ראוי לקרות כפירוש התורה שיש בלשון אשכנזי בזמניו. מי שאין בידו תרגום רק החומש לבד יש לו יקרא שני פעמים מקרא ואח"כ כשיודמן לו תרגום יאמר. לא יקרא פסוק המאוחר קודם המוקדם אלא יקרא כסדר. לא יקרא התרגום תחלה ואח"כ מקרא אלא יקרא לכתחלה שנים מקרא מקודם ואח"כ תרגום. אם אפשר לו שלא יפסיק בשמורת על שום דבר הוא טוב ויפה מאד.

עד מתי יכולין להעביר הסדרה? ממנחה של שבת העבר חשוב עם הציבור. וי"א דמן המובחר הוא לקרותה בע"ש ואם הוא קורא מתחלת השבוע והלאה הוא ג"כ בכלל מצוה מן המובחר. מצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת ומ"מ אין לעכב מחמת זה האכילה עד אחר הצות ולכתחלה נכון אם לא קרא שנים מקרא ואחד תרגום בע"ש להשכים בשבת בבקר ולקרא השמורת קודם הליכתו לבהכ"נ, ואם לא השלים קודם אכילה ישלים אחר אכילה עד המנחה וי"א עד רביעי בשבת וי"א עד מ"ע בא"י ובחו"ל עד שמו"ת שאז משלימים הצבור אבל לכתחלה לכו"ע לא יאחר יותר מיום השבת, ויש לו לקרות אז שנים מקרא ואחד תרגום ודלא כאותן שקורין מקרא לחוד כיון שחסרו לו גם התרגום.

האם מותר להעביר הסדרה בשעת קריאת התורה? יכול לקרות הפרשה שמורת בשעת קריאת התורה ויש מחמירין בזה אלא הכל צריכין לשמוע הקריאה מפי הש"ץ ורק בין גברא לגברא מותר. ומ"מ לקרוא בלחש מלה מלה עם הש"ץ אין להחמיר בזה כיון שמכוין אז גם לשמוע כל תיבה מפי הש"ץ ולכתחלה נכון לעשות כן.

מלמדים האם צריכין להעביר הסדרה? מלמדי תינוקות א"צ לחזור ולקרות הפרשה בשבת ודוקא בימיהם שהיו לומדים פירוש המקרא עם התינוקות ולכן יוצאין בזה גם ידי תרגום אבל אם לומד פירוש המלות לחוד לא יצא ידי תרגום אלא השני פעמים מקרא ולכן צריך לומר תרגום בעצמו, וניגון הטעמים אינו מעכב לגבי שמורת.

האם אומרים ההפטרות ואיזה אומרים? א"צ לקרות פרשת יו"ט וביום הו"ר יקרא שמורת פרשת וזאת הברכה ואם קרא ביום שמ"ע לא הפסיד, וכן א"צ לקרות ההפטרות ומ"מ נהגו לקרות ההפטרות ובשבת של חתונה יקרא ההפטרות של שבת ולא שוש אשיש במקומות שקורין בצבור לבד הפטרות הסדרה עוד איזה פסוקים מהפטרות שוש אשיש, ובד' פרשיות יקרא הפטרות דד' פרשיות.

באיזה ספר מפטירין הנביא? מפטירין בנביא מענינה של פרשה ואף שהוא ע"י דפוס וגם על הגייר ושלא בגלילה מותר לענין זה ומ"מ י"א דצריך לקרות ההפטרות מתוך נביא שלם הנדרס ולא מתוך הפטרה לבד הנדרסת בחומש ומ"מ אם אין להם רק הפטרה הנדרסת בחומש יש להקל שלא לבטל קריאת הפטרה אך לכתחלה ראוי ונכון שיהיה לכל צבור נביאים שנכתבין בקלף כד"ן.

כמה ברכות מברך המפטיר? יברך המפטיר ז' ברכות [שתי ברכות שמברך המפטיר על התורה לפניה ולאחריה ואחת על הנביא לפניו וארבע לאחריה], ולא נתקנה ההפטרות רק בצבור אחר שקראו בתורה אבל בלאו הכי כגון שלא היה להם ס"ת לקרות בה אסור לקרות עם הברכות שלפניה ולאחריה אבל בלא ברכה שרי, ואם קראו בס"ת ונמצאת אחר הקריאה שהיא פסולה אפ"ה מפטירין אחריה ומברכין הברכות לפניו ולאחריה. אם אין עירוב שיכולין להביא הנביא או החומש בבהכ"נ להפטיר הולכין עשרה ומפטירין בבית שמונה שם ובברכת ההפטרות ג"כ.

על איזה ברכות עונין אמן? צריך לכוין לברכות הקוראים בתורה ולברכות המפטיר ויענה אחריהם אמן ויעלו לו להשלים מנין מאה ברכות שחיסר מנינם בשבת וע"כ מצוה על העולים שיברכו בקול רם כדי שכל הקהל ישמעו ויוכלו לענות אמן. אין לענות אמן אחר אמת וצדק שאומרים בברכות שאחר הפטרה וכן אין לענות אמן אחר הנאמרים באמת שנאמר בברכה שלפני ההפטרות.

האם קורין למפטיר מי שאינו יודע לקרות? אם קראו למפטיר מי שאינו יודע לומר ההפטרות קטן או גדול יכול אחר לאומרה אבל לכתחלה אסור לעשות כן, ואם יכול עכ"פ לומר מלה במלה כשמקריין אותו טוב יותר שהוא בעצמו שקרא בתורה לשם מפטיר יאמר אח"כ ההפטרות וברכותיה ג"כ. ובמקומות שכתבין נביאים על קלף ובגלילה כס"ת וא"כ הקורא בנביא הוא מוציא כל הצבור כקריאת ס"ת לכן אפילו לכתחלה מותר לקרות למפטיר אפילו מי שאינו יודע לקרות בנביא בעצמו דהוא יאמר כל הברכות והש"ץ יקרא ההפטרות כמו שקורא בס"ת.

האם רשאים שנים לומר ההפטרות בקול? אם נשתתק המפטיר באמצע ההפטרות הבא לסיימה לא יתחיל ממקום שפסק הראשון אלא צריך לחזור להתחיל ממקום שהתחיל הראשון כמו בס"ת, ואפילו במקום שהש"ץ קורא בס"ת ג"כ הדין דצריך להתחיל ממקום שהתחיל הראשון, ולענין ברכה לפניו יש דעות וספק ברכות להקל. ושנים לא יאמרו ההפטרות בפעם אחת כמו בס"ת. גם לא יהיה נקרא ההפטרות ע"י שנים שאחד יקרא פסוק אחד והב' קורא פסוק אחר כי המפטיר שקרא בתורה צריך שיקרא הוא לבד כל ההפטרות. ודוקא בקול רם אסור אבל בלחש מותר לומר וגם נכון לכתחלה לעשות כן לקרות בלחש מתוך הספר עם הקורא ויראה לקרות מלה במלה עם הש"ץ כדי שיעצית להקורא, ודוקא כשהקורא קורא מתוך החומש אבל כשקורא מתוך הנביא יקרא הוא לבד וכולם יהיו שומעין ואם יקראו הכל בקול רם עם הקורא תהיה ברכת הקורא ברכה לבטלה.

מה מותר לומר בים אשרי לקדיש? בשבת שהפרשיות מחוברות מפטירין בהפטרות פרשה שנייה. ונהגו להזכיר אחר קריאת התורה נשמת המתים ולברך העוסקים בצרכי צבור כ"מ לפי מנהגו ואומרים יקום פורקן ואין בזה משום איסור תחינה בשבת. ואחר אשרי לא יאמר שום דבר דאין להפסיק בין אשרי לקדיש, ויהללו שאומרים אין הפסק. ואפי' שכשיש חולה אין לומר לאחר אשרי מי שברך.

מתי אין אומרים אב הרחמים מתי אין מזכירין נשמות? נהגין לומר אב הרחמים ובכל יום שא"א בו צו"צ אין אומרים אותו וכן כשיש חתונה או מילה. ואם חל ט"ב בשבת אע"פ שאין אומרים צו"צ אומרים א"ה וג"כ מזכירין בו נשמות אותן שמזכירין בכל שבת אבל בשבת שמברכין בו אב או בשבת שחל בו ר"ח אב גופא א"א אב הרחמים ואין מזכירין בו נשמות. ויש מקומות שא"א אותו כשמברכין החדש ואין מזכירין בו נשמות מלבד בימי הספירה והולכים בכל זה אחר המנהג. ואפילו במקום שאומרים אב הרחמים כגון בימי הספירה אפ"ה אין מזכירין בו נשמות רק למי

כשיש ב' סדרות איזה הפטרה אומרים בשעת העברת הסדרה? **הגב בענינו** **הלכתא דיומא** כל הזכות שמורה וחסו להעניק מל יותן ים משנה ברורה

אבל המתענה תענית חלום ב"ח וחנוכה ופורים ויו"ט שני של גלויות וחזו"מ צריך למיתב תענית לתעניתו.

חלם ביום השבת אימתי מתענה? מי שישן שינת צהרים וחלם לו חלום רע יתענה מחצי היום [ואעפ"כ אינו מתפלל ענגו אח"כ] עד חצי הלילה ואז יבדיל וביום הראשון יתענה כאילו התענה כל יום השבת, ואפילו אם חלם לו אחר שכבר קיים סעודה ג' אחר חצי היום וא"כ אפילו בלא החלום אי בעי שלא לאכול עוד הרשות בידו מ"מ כיון שהתענה לשם תענית עבירה היא בידו וצריך למיתב תענית ע"ז, ויש מקילין שלא יתענה רק עד הלילה ויש לסמוך ע"ז כשהיה יו"ט במוצאי שבת, ואם חלם לו בתחלת הלילה ונענר יש מחמירין שלא לטעום גם בלילה וי"א שהתענית אינו מתחיל רק כשיאיר היום.

על איזה חלומות מתענים? על ג' חלומות מתענים בשבת ואלו הן הרואה ס"ת ותפילין [אבל נביאים וכתובים לא] שנשרף [לאפוקי אם רואה שנפל מידן] או יוה"כ בשעת נעילה או קורות ביתו או שינוי שנפלו ואם היה לו כאב שינים לא יתענה וי"א הרואה יוה"כ אפילו שלא בשעת נעילה וי"א הרואה שקרא בתורה וי"א הרואה שנושא אשה ודוקא אם נפשו עגומה עליו. והחלומות שאמרו בפרק הרואה שהם רעים גם עליהם מתענין בשבת וצריך לדקדק שהרבה דברים הולכים אחר השם בלשון כגון שונרא שינרא, ולא יתענה על חלומות שהם הפסד ממון אלא דוקא על דברים שמחללין עליהם שבת. ואף באלו הג' אין להתענות בשבת אא"כ התענית עונג לו כגון שנפשו עגומה עליו לאפוקי אם הוא אדם דלא קפיד בחלום רע או שהתענית קשה עליו וי"א דאף באלו הג' לא יתענה בשבת אלא יתענה ב' ימים בחול נגד יום השבת ויום ראשון שאחריו.

לאיזה חולה יכולין לעשות מי שבירך? מותר לברך החולה המסוכן בו ביום אבל מי שאינו מסוכן לא וכשעושיין מי שבירך לחולה שאין בו סכנה אומר שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבוא. ולברך המקשה לילד מותר וכן היולדת בתוך שבוע ראשון.

סדר סעודת היום. יהיה שלחנו ערוך ומטה מוצעת יפה מע"ש או כדי שיישן בה בשבת או שהוא בחדר שדר שם ואיכא ביוון אם לא יציע המטות אבל בלא"ה אסור, ויברך על היין בפה"ג ויש נוהגין לפתות מתחלה פסוק ושמרו בני ישראל וגו' או זכור את יום השבת עד ויקדשהו ויש שפותחין מעל כן ברך וגו' ושלא כדון הוא. ואחר כך יטול ידיו ויבצע על לחם משנה כמו בלילה ויסעוד וגם זה הקידוש צריך שיהיה במקום סעודה ושלא יטעום קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה וגם הנשים שייכים בענין זה. אחר שאכלו כל צרכן יש מזמרים ומירות ושבת להקב"ה. וטוב ללמוד תורה במקצת קודם אכילה.

על מה מקדשין ביום השבת? במקום שאין יין מצוי הוא שכר ושאר משקין חוץ מן המים חמר מדינה ומקדשין עליו, ובמקום שהוא מצוי אין לקדש על השכר ושאר משקין ונוהגין להקל בזה בשחרית במדינותינו ומ"מ מצוה מן המובחר על היין הוא ומשקה שאינו חמר מדינה אין מקדשין אפילו בשחרית. ואם אין לו שכר ושאר משקין אוכל בלא קידוש, וכשיש לו פת [ואפילו חתיכת פת ולא פת שלם] אומר המוציא על הפת ואסור לאכול דבר אחר קודם לכן ואם אין לו גם פת אוכל בלא קידוש ובלילה אם אין לו חתיכת פת ויין ושאר משקין לקדש עליו ויש לו תבשיל ופירות וכיוצא בו י"א דאם מצפה שיביאו לו איזה דבר לקדש עליו ימתין איזה שעות ועכ"פ א"צ להמתין יותר מחצות ואם הוא אדם חלש א"צ להמתין ויאכל מה שיש לו בלא קידוש ויסמוך על מה שהזכיר קדושת היום בתפלה ולכשיביאו לו אח"כ בלילה פת או יין אומר עליו כל נוסח הקידוש ויסעוד כזית.

סדר השבת אהה"צ. ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מגין מאה ברכות וגם בליל ש"ק טוב שישלים בה המאה ברכות. ואם רגיל בשינת צהרים אל יבטלנו אבל לא יאמר נלך ונישן כדי שנוכל לעשות מלאכתנו כמו"ש ומ"מ לא ירבה בו יותר מדאי שלא יביאנו לידי ביטול תורה. מצוה על האדם לחדש חידושי תורה בשבת ומי שאינו בר הכי לחדש ילמוד דברים שלא למד עד הנה.

מה מותר לאכול קודם קידוש? מותר לטעום קודם תפלת המוספין ויקדש וישתה כוס יין אחר הקידוש ואח"כ יאכל הפירות או כשאין לו יין כ"כ יש לסמוך דרי כשישתה כל הכוס יין של קידוש שמחזיק רביעית, ויכול לאכול אפילו פת מועט כביצה וכ"ש אם אוכל מיני תרגימא מחמשת המינים אפילו טעימה שיש בה כדי לסעוד הלב שאוכל פירות הרבה אבל סעודה אסור. ואם חלש לבו יכול גם פת לאכול עד שתתישב דעתו אף שהוא יותר מכביצה. אם חלש לבו ואין לו יין ולא שאר דבר לקדש עליו רשאי לאכול פירות וה"ה מיני תרגימא מה' מינים קודם מוסף אף בלי קידוש אבל בלא"ה אין להקל.

מי קודם מוסף או מנחה? היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין צריך להתפלל של מנחה תחלה ואח"כ של מוסף ואם הקדים של מוסף יצא. וי"א דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול סעודה גדולה עד שיתפלל מנחה אבל אם א"צ עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף, וסעודת שבת לא מקרי סעודה גדולה [כ"א סעודת נשואין או ברית מילה] ולא חיישינן שמא יפגע ובפרט האידנא דסומכין על קריאה לבהכ"נ למנחה א"צ להתפלל עתה מנחה. ומיהו אם הגיע מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה. וי"א שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף כדי שלא יטעו. ואם הוא סמוך לערב ואין לו שהות להתפלל שתיהן יתפלל מוסף דמנחה יש לה תשלומין בערבית משא"כ במוסף וי"א להיפוך.

מה אומרים בניחום אבלים ובביקור חולים בשבת? יכולים לנחם אבלים בשבת וכן יכולים לבקר את החולה. ולא יאמר לו כדרך שאומר לו בחול אלא אומר לו שבת היא מלועוק וכו'. ולא יפה עושיין אותן שכל ימי השבוע אין הולכין רק בשבת. ובנחום אבלים יאמר לו שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא ויש מקילים דרשאי לומר המקום ינחמן. אם בא האבל לבהכ"נ אחר אמירת מזמור שיר ליום השבת שוב לא יקרא השמש צאו נגד האבל ומ"מ לילך בעצמו לו לומר שבת היא מלנחם וכו' רשאי.

עד מתי מותר להתענות בשבת? אסור להתענות בשבת עד ר' שעות ולשם תענית אפילו שעה אחת אסור ושלא כדון עושיין המתענים בשבת עד סמוך לחצות על הגזרות ואם טעים מידי קודם תפלת מוסף מותר להתאחר יותר משש שעות. ואפילו לומד ומתפלל אסור, והש"ץ שמנגן ואין יוצאין מבהכ"נ עד אחר שש שלא כהוגן הוא ובפרט בחורף שהימים קצרים ומכ"ש ביו"ט מלבד ברה"ה ויש מקילין בלומד ומתפלל להתאחר עד אחר חצות.

מי ומתי מתענין תענית חלום בשבת? מותר להתענות בו תענית חלום כדי שיקרע גזר דינו וגם יבלה כל היום בתורה ובתפלה ויוכל להתודות על עונותיו כשמתענה כמו בחול, ועוברות ומניקות אין להן להתענות אפילו בחול אלא יתנו פדיון נפשם לצדקה. אם הרהר ביום וחלם לו בלילה מענין ההרהור אין לו להתענות בשבת. ואם חבירו ראה עליו חלום רע בשבת וסיפר לו לא יתענה אבל אם אירע כן בחול יתענה, ומי שחלם לו חלום קשה על חבירו יתענה החולם בעצמו ודוקא כשאינו רוצה לספר לחבירו לצערו.

אימתי משלימין התענית לאחר השבת? המתענה בשבת צריך להתענות ביום ראשון כדי שיתכפר לו מה שביטל עונג שבת, ואם ביום ראשון הוא תענית חובה או אפילו תענית יחיד שנהג בו חובה אינו עולה לו וצריך ליתן יום אחר וי"א דאף תענית חובה שהוא ביום ראשון עולה לו ויכוין ביום התענית חובה שיהיה לו כפרה על מה שהתענה

ביום השבת ומי שקשה לו התענית יכול לסמוך על המקילין דעולה לו. ואם תשש כחו ואינו יכול להתענות ב' ימים רצופים לא יתענה ביום א' ויתענה אח"כ. וכ"ש אם היה ביום א' חנוכה או ר"ח [דוקא שאר ראשי חודשים אבל ברה"ה ניסן יכול להתענות בו ויש חולקין] או פורים או יו"ט אפילו יו"ט שני של גלויות שאין להתענות עד אח"כ וצריך בכל זה להקדים כל מה שיכול, ודוקא אלו הימים שמדינא אסור להתענות בהם אבל אם יום ראשון הוא יום שאיסור התענית בו אינו אלא מנהג יכול להתענות בהם תענית לתעניתו וגם אם התענה בהם תענית חלום א"צ למיתב אח"כ תענית לתעניתו

האם מותר לומר הרבש"ע הרינו מוחל שקודם קר"ש שעל המטה בליל שבת?
הגב בענינו...
Sponsored By: DollarPhone
זכות תלמוד

הלכתא דיומא
כל הזכויות שמורות
החומר להעניק מיל יומת
© המחלקת המסלול

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן רפו סעיף ב
עד סימן רצא סעיף א

ט' אייר

■ מוחזר שינה אחת ■

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© תנועת המפעל

והוי זהיר...

סימן רפט - מ"ב ס"ק ה'

כתב ברוקח סימן נ"ד אחר שאכלו כל צרכן יש מזמרים זמירות ושבח להקב"ה. וטוב ללמוד תורה
במקצת קודם אכילה

סימן רצ - שו"ע סעיף א'

ואם רגיל בשינת צהרים אל יבטלנו כי עונג הוא לו - מ"ב ס"ק ג', ומ"מ לא ירבה בו יותר מדאי שלא
יביאנו לידי ביטול תורה שאפילו ת"ח שלומדים כל השבוע שמצוה שיתענגו ביותר אין הפירוש שיבלו כל
היום בתענוגים רק ימשכו יותר בתענוג משאר בני אדם. - כתבו הספרים בשם הזוהר שמצוה על האדם
לחדש חידושי תורה בשבת. ומי שאינו בר הכי לחדש ילמוד דברים שלא למד עד הנה:

שו"ע סעיף ב'

אחר סעודת שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים. - מ"ב ס"ק ה', דאיתא במדרש אמרה תורה לפני
הקב"ה רבש"ע כשיכנסו ישראל לארץ זה רץ לרכמו וזה רץ לשדהו אני מה תהא עלי אמר לה יש לי זוג
שאני מזווג לך ושבת שמו שהם בטלים ממלאכתם ויכולים לעסוק בך:

שו"ע סעיף ב'

ואסור לקבוע סעודה באותה שעה. - מ"ב ס"ק ז', בגמרא איתא בתלת מילי נחתי בע"ב מנכסייהו וחד
מנייהו דקבעי סעודתא בשבתא בעידן בי מדרשא והענין כדאיתא בירושלמי: לא ניתנו שבתות ויו"ט
לישראל אלא כדי לעסוק בהם בתורה מפני שכל ימות החול הם טרודים במלאכתם ואין להם פנאי לעסוק
בה בקביעות ובשבת הם פנוים ממלאכה ויכולים לעסוק בה כראוי לפיכך אסור לו לפנות עצמו מד"ת
ולקבוע סעודתו בשעה שדורשין בבהמ"ד דברי תורה ברבים אלא יקדים אותה או יאחר אותה. וזהו
תוכחת מגולה לאותן האנשים שמטיילין בעת ההיא בשוקים וברחובות כי אפילו סעודת שבת שהיא מצוה
אסור אז מפני בטול תורה וכ"ש לטייל ולהרבות אז בשיחה בטלה שאסור:

מילתא בטעמא

סימן רצ"ה - שו"ע סעיף א'

ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות כדי לאחר סדר קדושה. - מ"ב ס"ק ב', באריכות, היינו
בנעימות קול, כדי שיתארך מעט יותר ולעכב לרשעים מלחזור לגיהנם דעד שישלימו ישראל סדריהם
נמשכת קדושת שבת ואח"כ חוזרים לגיהנם וכמו שאחז"ל דבמו"ש צועק הממונה על הרוחות חזרו
לגיהנם שכבר השלימו ישראל את סדריהם:

סימן רצ"ה - סעיף א'

ונהגו לומר ולהזכיר אליהו הנביא במו"ש להתפלל שיבא ויבשרנו הגאולה. - מ"ב ס"ק ז', דאיתא
(בעירובין מ"ג) מובטח להן לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי יו"ט מפני
הטורח [שמניחין צרכי שבת והולכין להקביל פניו רש"י] וע"כ אנו מתפללים כיון שעבר השבת ויכול
לברא שיבוא ויבשרנו [טור] - ועיין בא"ר שכתב דהמדקדקים אומרים גם שאר פזמונים ושירים כאשר הם
מצויים אצלנו - וראוי ליהדר לומר רבש"ע וכו' החל את וכו' כי הוא בירושלמי וטור סימן רצ"ט. - יש
מקומות שמדליקין נרות במקום אופל דע"ז זכה שאול למלוכה:

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן רצה סעיף א
עד סימן רצז סעיף ה

י"א אייר

■ מוחזר שינה אחת ■

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© תנועת המפעל

ס"ת וקורין ג' אנשים י' פסוקים מפרשה הבאה, במנחה א"א קדיש על הבימה לעולם [בין בשבת בין בתענית] רק לפני העמוד קודם תפלת י"ח משא"כ בשחרית יש הפסק באמירת אשרי בינתים וכשאין ס"ת בשבת במנחה לא יאמרו רק פ"א קדיש אחר אשרי ובא לציון ופסוק ואני תפילתי יאמרו או קודם הקדיש כדי שלא יהא הפסק בין קדיש להתפלה. ואפילו חל יום טוב להיות בשבת קורין בפרשה הבאה ולא בשל יו"ט. אומרים צדקתך ואם חל בו יום שאילו היה חול לא היו אומרים בו במנחה נפילת אפים כגון בין שיום השבת הוא ר"ח בין שיום א' שאחריו הוא ר"ח אין אומרים צדקתך.

האם מותר ללמוד שבת בין מנחה למעריב? נהגו שלא לקבוע מדרש בין מנחה למעריב כשהוא סמוך לחשיכה ואינו איסור אלא מנהג ודוקא שלא ללמוד בחברותא אבל שנים שנים לומדים בבתייהם. והמנהג לדרוש קודם מנחה ואם נמשכה הדרשה עד סמוך לחשיכה אזי לא יאמרו פרקים או שיר המעלות כדי שיוכלו לקיים סעודה ג' בזמנה. ובזמנינו אין למנוע זה דטוב יותר לשמוע או דברי מוסר כדי שלא יבואו לדברי בטילה.

האם מותר לומר מזמורים קודם מעריב? מאחרין תפלת ערבית כדי להוסיף מחול על הקודש. המנהג לומר קודם מעריב המזמור אלהים יחנונו ועוד מזמורים ואם יחול ת"כ במוצאי שבת אין מזמורין וכן כשיחול יו"ט במו"ש אין מזמורין. ותהילים מותר המורגל בו לומר בעל פה ומה טוב המנהג הזה.

מאימתי מותרין לעשות מלאכה? צריך ליזהר מלעשות מלאכה עד שיראו ג' כוכבים קטנים ואם הרקיע מזהיר כעין אורה של יום תו לא נחשב אותו הזמן רק בה"ש ואם נסתלק הארמימות מן כל כפת הרקיע באותו צד ששקעה החמה אין אנו חוששין כמה שמוזכיר ומועיל אז בג' כוכבים קטנים לכד. ויש מצריכים ג' קטנים לכד ג' בינונים אולם שאר אחרונים לא הזכירו ד"ו [ואפשר דאם בשאר מקומות הרקיע מעונן ולא יכול לראות עוד כוכבים יש להקל לכו"ע]. ולא יהיו מפורזים אלא רצופים וה"ה כשרואה ג' כוכבים קטנים שאינם רצופים וממתין מעט אחרי כן מותר לעשות מלאכה ואם הוא יום מעונן ימתין עד שיצא הספק מלבו. ואם יש לו מורה שעות שהולך בטוב ויודע בבירור שהיה אתמול בזה הזמן לילה ע"פ הדין דהיינו ג' כוכבים קטנים יוכל לסמוך ע"ז.

מאימתי מותר להתפלל מעריב ולהבדיל? מי שהוא אנוס כגון שצריך להחשיך על התחום לדבר מצוה ושם לא ימצא לו כוס להבדיל עליו יכול להתפלל של מו"ש מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד ומ"מ ימתין מלקרות ק"ש עד צה"כ. ומ"מ אין לעשות כן ובפרט בימינו דנהגין שמתפללין מנחה עד הערב.

מתי מבדילין בתפלה או על הכוס? אומרים הבדלה בחונן הרעת ואפילו אם נודמן שהבדיל על הכוס מקורם מ"מ צריך להבדיל בתפלה ג"כ ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר מפני שצריך להבדיל על הכוס ומ"מ אסור לע"ע במלאכה עד שיבדיל בכוס או שיאמר עכ"פ המבדיל בין קודש לחול. ואם טעם קודם שהבדיל על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה. המנהג לומר אתה חונן וכו' עד לאנוש בינה ואח"כ אתה חוננתנו וכו' והננו מתתך וכו' ואם התחיל מאתה חוננתנו ואילך יצא. אם שכח להתפלל מתפלל שחרית שתים ואינו מזכיר אתה חוננתנו לא בראשונה ולא בשניה בד"א כשכבר הבדיל מאתמול על הכוס אבל אם לא הבדיל כלל יזכיר אתה חוננתנו בשחרית בתפלה שניה שהיא להשלמה ואח"כ צריך להבדיל ג"כ על הכוס.

שכח לומר אתה חוננתנו האם חוזר? טעה ולא הבדיל בתפלה ואין לו כוס בלילה וסובר שאף למחר לא יהיה לו צריך לחזור ולהתפלל, וכשעקר רגליו [או כשסיים תפלתו ואינו רגיל לומר תחנונים אחר תפלתו] חוזר לראש ואם לא סיים עדיין תפלתו חוזר לברכת אתה חונן מיהו אם נזכר קודם שומע תפלה לא יחזור אלא יאמר אתה חוננתנו בשומע תפלה מיהו אם יש לו כוס יסמוך על הכוס ולא יאמרנה בש"ת. ואם מצפה שיהיה לו למחר יוכל לסמוך ע"ז שיבדיל למחר על הכוס וא"צ להחזיר התפלה.

כמה צריך לאכול בסעודה שלישית? יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית ואף לפני העובר ממקום למקום צריך ליתן לו כל הג' סעודות בשבת, ואף בשביל סעודה שלישית כשמשיג באיזה מקום ללוות צריך ללוות. ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה במעט יותר מכביצה וי"א שאפילו בכזית יוצא ידי הסעודה ונכון להחמיר לכתחלה אם אפשר לו ואם א"א לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו.

לא אכל סעודה בלילה בשבת ויו"ט מה יעשה? מי שלא אכל בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת. וג"כ צריך לקדש בשחרית כל הקידוש של לילה מלבד ויכלו אם לא קידש בערבית וה"ה ביו"ט מי שלא אכל בליל יו"ט צריך לאכול שתי סעודות למחר ביום ויאמר בשחרית כל הקידוש של יו"ט של לילה אם לא קידש בלילה. ואם שכח רצה בכהמ"ז בסעודה שניה אינו חוזר ומבדך.

אימתי אוכלין סעודה שלישית קודם מנחה או לאחריו? זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו מו' שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן לא קיים מצות ס"ג ואם התחיל לאכול הסעודה שלישית קודם חצות ונמשכה הסעודה עד אחר שהגיע זמן מנחה גדולה יצא. י"א דאסור לשתות מים בין מנחה למעריב בשבת וע"כ אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה למעריב אלא יאכל אותה קודם מנחה. וי"א דיותר טוב להתפלל מנחה תחלה וכן נוהגים לכתחלה בכל מדינות אלו ובמקום שקשה לו לקיים הסעודה לאחר מנחה יוכל אפילו לכתחלה לקיים הסעודה קודם מנחה אם הוא קודם זמן מנחה קטנה.

מתי מחלקין סעודת הבוקר לשנים ומתי אין מחלקין? אם נמשכה סעודת הבוקר עד שהגיע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויברך בהמ"ו ויקום וילך מעט בינתים והנשארים במקומן לא יצאו ידי חובתן דהוי כסעודה אחת ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד, ולא ידרוש ברבים לעשות כן להפסיק סעודתן כיון שקודם חצות אין רשאים להפסיק אין הכל בקיאין בזה. אבל מי שיועד שאפשר לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יעשה סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא. ואפילו אם חל יו"ט במו"ש שא"א לו לאכול סעודה שלישית בסוף היום מ"מ אם יודע שיוכל אז לאכול עכ"פ כשיעור ביצה ויותר לא יחלק סעודת שחרית לשתיים. מי שיש לו מזון ב' סעודות מצומצמות ואם יחלקם לג' סעודות לא יהיה לו כל סעודה לשבעה מוטב שיאכל ב' סעודות לשבעה ומ"מ אם נמשכה סעודת הבקר עד אחר חצות יחלקנה לשנים דהא מ"מ ישבע כשאוכל שנית אבל לכתחלה אין להמתין עד אחר חצות משום זה.

האם מקדשין ומבצעין על לחם משנה בס"ג? א"צ לקדש לברך על היין קודם הסעודה בסעודה שלישית אבל צריך לבצוע על שתי ככרות. ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית פחות מככר אחד שלם ואם אין לו די בפרוסה שהיא כביצה. ומה פשט המנהג להקל לבצוע בסעודה שלישית רק בככר א' שלם אבל יש להחמיר ליקח שנים וכן ראוי לנהוג לכתחלה. וטוב להדר לברך על היין תוך הסעודה. ואם אין לו לחם משנה לכל אחד מהמסובין נכון לנהוג שזה שבוצע כיון לפטור בכרכת המוציא כל המסובין וגם יאמר להמסובין שיכונו שיצאו בכרכתו.

מה צריך לאכול בס"ג? צריך לעשותה כפת וגם מצוה לכתחלה להרכות במעדנים כפי יכלתו וי"א שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי מאחד

מה' מיני דגן שמברכין עליהם בורא מיני מזונות ומצוה מן המובחר בפת ושני ככרות. וכשא"א לו כגון בער"פ שחל בשבת יקיים אותה במיני טיגון שעושין ממצה כתרושה או בכשר ודגים או פירות.

סדר תפלת מנחה בשבת. במנחה אומרים אשרי ובא לציון ואני תפילתי ומפסיקין בקדיש קודם ואני תפילתי אבל במנחה של יו"ט א"א אותו כיון דאין קורין בתורה ומיהו בשבת נהגו לאמרו אף במקום שאין ס"ת וכן אפילו ביחיד, ומוציאין

במקומות שנומ"ץ ידיהם לסעודת נעילת החג ביו"ט האם צריכין לחם משנה?
הגב בענינו...
הכלתא דיזמא
כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מלי רשות
© המחלת ומשגל
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלמוד